

TAKARMÁNYFŰ

TARTALOMJEGYZÉK

1	BEVEZETÉS	4
2	ÁLTALÁNOS RÉSZ	4
2.1	BEJELENTÉS KEZDEMÉNYEZÉSE	4
2.1.1	<i>Vizsgálati csoportok</i>	4
2.2	BEJELENTÉS ELFOGADÁSA	5
2.3	VIZSGÁLAT SZÜNETELTETÉSE, MEGSZŰNÉSE, BEJELENTÉSEK VISSZAVONÁSA, MEGHOSSZABBÍTÁSA.....	6
2.3.1	<i>A vizsgálat szüneteltetése</i>	6
2.3.2	<i>Vizsgálat megszűnése</i>	6
2.3.3	<i>Vizsgálat meghosszabbítása</i>	6
2.4	ÚJ FAJTAFENNTARTÓ BEJEGYZÉSE	6
2.5	BEJELENTÉSEK NYILVÁNTARTÁSA	6
2.6	FAJTANÉV BEJELENTÉSE	7
2.7	EGYÉB ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK	7
2.7.1	<i>Elismerés utáni ellenőrzés</i>	7
2.7.2	<i>Felkerülés a Nemzeti, az EU és az OECD fajtajegyzékre</i>	7
2.7.3	<i>Visszavonás a Nemzeti Fajtajegyzékről</i>	7
2.7.4	<i>A Nemzeti Fajtajegyzéken való szereplés meghosszabbítása</i>	7
3	GAZDASÁGI ÉRTÉKVIZSGÁLATOK GYAKORLATI VÉGREHAJTÁSA	7
3.1	KÍSÉRLETI HELYEK SZÁMA	7
3.2	KÍSÉRLET IDŐTARTAMA.....	7
3.3	KÍSÉRLETEK ELRENDEZÉSE, TENYÉSZTERÜLET, PARCELLA MÉRET	8
3.4	VETŐMAG BEKÜLDÉSE, MENNYISÉGI ÉS MINŐSÉGI ELŐÍRÁSOK, HATÁRIDŐK	8
3.4.1	<i>Beküldendő vetőmag mennyisége</i>	8
3.4.2	<i>Vetőmag beérkezési határideje</i>	8
3.4.3	<i>Csávázás</i>	8
3.4.4	<i>Beküldés</i>	8
3.5	VETŐMAG SZÉTOSZTÁS, KISZÁLLÍTÁS	9
3.5.1	<i>Standard fajták vetőmagja</i>	9
3.5.2	<i>Kísérleti vetőmag maradékok tárolása, kezelése</i>	9
3.6	KÍSÉRLET BEÁLLÍTÁSA	9
3.6.1	<i>A terület kiválasztása</i>	9
3.6.2	<i>Tápanyag utánpótlás</i>	9
3.6.3	<i>Vegyszeres gyomirtás</i>	10
3.6.4	<i>Vetés</i>	10
3.6.5	<i>Kísérleti parcellák jelzése, kezelése</i>	10
3.6.6	<i>Növényápolás, növényvédelem</i>	10
3.6.7	<i>Öntözés</i>	10
3.7	BETAKARÍTÁS.....	10

3.8	ADAT FELVÉTELEZÉS ÉS A MEGFIGYELŐÍVHEZ KAPCSOLÓDÓ FOGALMAK ÉRTELMEZÉSE	11
3.8.1	<i>Telepítés napja: Az a nap amikor a vetés történt.</i>	11
3.8.2	<i>Kelés napja: Az a nap, amikor a sorok jól látszanak.</i>	11
3.8.3	<i>Növényállomány ősszel:</i>	11
3.8.4	<i>Télállóság:</i>	11
3.8.5	<i>Tavaszi sarjadzás kezdete:</i>	12
3.8.6	<i>Növénymagasság</i>	12
3.8.7	<i>Állóképesség</i>	12
3.8.8	<i>Kaszáláskori fenológiai állapot:</i>	12
3.8.9	<i>Kaszálás napja</i>	13
3.8.10	<i>Kaszálások utáni sarjadzás mértéke</i>	13
3.8.11	<i>Termésmennyiség mérése és a szárazanyag- tartalom meghatározása</i>	13
3.9	KÓRTANI MEGFIGYELÉSEK	13
3.9.1	<i>Lisztharmat (Blumeria graminis f.sp. avenae)</i>	13
3.9.2	<i>Szárrozsa (Puccinia graminis ssp. graminicola)</i>	14
3.9.3	<i>Levélrozsa (Puccinia coronata var. coronatan)</i>	15
3.9.4	<i>Egyéb levélfoltosságok:</i>	16
3.10	A FAJTÁK NÖVÉNYKÓRTANI BESOROLÁSA	17
4	A GAZDASÁGI ÉRTÉK MEGÁLLAPÍTÁSA:	18
4.1	GAZDASÁGI ÉRTÉKET MEGHATÁROZÓ TULAJDONSÁGOK	18
4.2	ELŐTERJESZTÉS SZEMPONTJAI	18
5	ELŐTERJESZTÉS FELTÉTELEI:	18
6	STANDARDOK HASZNÁLATA	19
7	TÁJÉKOZTATÁS, ADATKÖZLÉS	19
7.1	ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK	19
7.2	A KÍSÉRLET ELFOGADÁSA	19
7.3	KÍSÉRLET KIZÁRÁSA	20
8	DUS VIZSGÁLATOK	20
8.1	GYAKORLATI VÉGREHAJTÁSA	20
9	EGYÉB DUS VIZSGÁLATI TUDNIVALÓK	29
9.1.1	<i>Kiértésítés</i>	29
9.1.2	<i>Állami elismerés meghosszabbítása</i>	29
10	ELŐTERJESZTÉS TARTALMA	30
11	NÉBIH NEMZETKÖZI TÁJÉKOZTATÁSI KÖTELEZETTSÉGE	30

1 Bevezetés

Magyarországon a növényfajták állami elismerését a 2003. évi LII. törvény „A növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról” és annak végrehajtásáról szóló 40/2004. (IV.7.) FVM rendelet (továbbiakban Rendelet) „A növényfajták állami elismeréséről” szabályozza. Idézett rendelet 2. § (1) szerint a növényfajták állami elismeréséhez és a növényfajta-oltalom megszerzéséhez szükséges kísérleti vizsgálatokat – a Fajtaminősítő Bizottság által jóváhagyott módszertan szerint - a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (továbbiakban: NÉBIH) végzi és azt a Fajtaminősítő Bizottság jóváhagyása után mind a Bejelentőnek, mind az NÉBIH-nek alkalmazni kell.

2 Általános rész

2.1 Bejelentés kezdeményezése

A bejelentést hivatalos bejelentő íven és mellékletein kell megtenni. A adatok valóságát a Bejelentő, illetve képviselője minden oldalon aláírásával igazolja (melléklet: Bejelentő ív és mellékletei). Tartalmi és formai követelményeket jogszabály írja elő.

2.1.1 Vizsgálati csoportok

A takarmányfű fajták kísérleteit fajonként kell szervezni. A rendelet hatálya az alábbi fűfajokra terjed ki:

Fajok felsorolása

	Faj	Magyar név
1.	<i>Agrostis canina</i> L.	Ebtippan
2.	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Cérnatippan
3.	<i>Agrostis gigantea</i> Roth.	Óriás tippan
4.	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Tarackos tippan
5.	<i>Alopecurus pratensis</i> L.	Réri ecsetpázsit
6.	<i>Arrhenatherum elatius</i> L.	Francia perje
7.	<i>Bromus catharticus</i> Vahl.	Prérifű
8.	<i>Bromus sitchensis</i> Trin.	Alaszkai rozsnok

9.	<i>Cynodon dactylon</i> (L.) Pers.	Csillagpázsit
10.	<i>Dactylis glomerata</i> L.	Csomós ebír
11.	<i>Festuca arundinacea</i> Schreiber	Nádképű csenkesz
12.	<i>Festuca ovina</i> L. sensu lato	Juhcsenkesz
13.	<i>Festuca pratensis</i> Huds.	Réti csenkesz
14.	<i>Festuca rubra</i> L. sensu lato	Vörös csenkesz
15.	<i>Lolium multiflorum</i> Lam.	Olasz perje
16.	<i>Lolium perenne</i> L.	Angol perje
17.	<i>Lolium x boucheanum</i> Kunth.	Hibrid perje
18.	<i>Phalaris aquatica</i> L.	Gumós pántlikafű
19.	<i>Phleum bertolonii</i> DC.	Gumós komócsin
20.	<i>Phleum pratense</i> L.	Réti komócsin
21.	<i>Poa annua</i> L.	Egyéves perje
22.	<i>Poa nemoralis</i> L.	Ligeti perje
23.	<i>Poa palustris</i> L.	Mocsári perje
24.	<i>Poa pratensis</i> L.	Réti perje
25.	<i>Poa trivialis</i> L.	Sovány perje
26.	<i>Trisetum flavescens</i>	Aranyzab
27.	<i>x festulium</i>	Csenkesz-perje fajhibrid

„A gazdasági értékvizsgálat elvégzése nem előírás azon fűfajoknál, amelyeknél a bejelentő nyilatkozik arról, hogy a bejelentett fajtát nem kívánják takarmányozási célra felhasználni”.

2.2 Bejelentés elfogadása

A fajtabejelentések folyamatosak, de az adott tenyészedőre vonatkozó bejelentést csak Rendelet 2. sz. mellékletében meghatározott határidőig lehet elfogadni. A nem a jogszabályban előírt feltételek szerint kitöltött, illetve a nem EU tagországban illetékes Bejelentő írásbeli hozzájárulása nélkül beküldött bejelentő íveket a NÉBIH elfogadás nélkül visszaküldi. A beérkezett bejelentő ívek elfogadásáról a NÉBIH határozatot hoz.

2.3 Vizsgálat szüneteltetése, megszűnése, bejelentések visszavonása, meghosszabbítása

2.3.1 A vizsgálat szüneteltetése

A vizsgálat szüneteltetését a Bejelentő egy ízben, egy ciklusra kérheti. A kérelmet írásban legkésőbb a vetőmag beérkezésének határidejéig (II.10.) kell közölni.

2.3.2 Vizsgálat megszűnése

A NÉBIH a vizsgálatokat a Rendelet 13.§ (3)-(4) alapján szünteti meg.

A már kísérletbe állított fajtákra vonatkozó bejelentéseket a Bejelentő írásban visszavonhatja. Tárgyévre vonatkozóan a visszavonást a vetőmag beérkezési határidőig (II. 10.) kell megtenni.

2.3.3 Vizsgálat meghosszabbítása

Amennyiben a vizsgálat bármely okból megghiúsul, a vizsgálat ideje legfeljebb egy évvel meghosszabbítható.

2.4 Új fajtafenntartó bejegyzése

Az államilag elismert - oltalom alatt nem álló fajták- hazai fajta fenntartására újabb fajtafenntartó(k) jelentkezhet(nek) be az erre szolgáló bejelentő íven (melléklet). A bejelentés alapján a NÉBIH ellenőrzi a bejelentési dokumentációt, a fajtafenntartás eredményességét, és az új fajtafenntartótól bekért vetőmagot (szaporítóanyagot) egy éves DUS vizsgálatban összehasonlítja a referencia gyűjteményben lévő vetőmaggal (szaporítóanyaggal). Ha a fajtafenntartás összehasonlításának eredménye pozitív, akkor a NÉBIH előterjesztést készít a Fajtaaminósító Bizottság részére az újabb fajtafenntartó bejegyzésére.

2.5 Bejelentések nyilvántartása

A NÉBIH a bejelentőíveket beérkezési sorrend alapján érkezteti és iktatja. Az iktatás során rögzíti a fajtajelölt nevét vagy nemesítői jelzését, amelyen a vizsgálati idő alatt a nyilvántartásban szerepel, és amely nem változtatható. A fajta azonosítása a vizsgálat ideje alatt a nyilvántartási szám alapján történik. (Azon fajták, melyek már szerepelnek az EU Közösségi Katalógusában, az eredeti néven kerülhetnek nyilvántartásra.)

2.6 Fajtanév bejelentése

Amennyiben Bejelentő a fajta nevét a bejelentő íven nem adta meg, vagy azon változtatni akar, úgy azt külön kérés nélkül az utolsó vizsgálati év vetőmag beérkezésének határidejéig (II. 10.) kell megtenni (melléklet).

2.7 Egyéb általános tudnivalók

2.7.1 Elismerés utáni ellenőrzés

A NÉBIH a letéti minták szántóföldi összehasonlítását szűrőpróbaszerűen ellenőrzi.

2.7.2 Felkerülés a Nemzeti, az EU és az OECD fajtajegyzékre

Az állami elismerésről szóló határozat kiadása után az állami elismerésben részesült fajták felkerülnek a Nemzeti Fajtajegyzékre. A Nemzeti Fajtajegyzék változásairól a NÉBIH tájékoztatja az Európai Unió Bizottságát (Brüsszel), amely gondoskodik az EU Közös Katalógusra vételről. A NÉBIH évente egy alkalommal küld jelentést az OECD tagállamok részére készülő jegyzék kiegészítéséhez.

2.7.3 Visszavonás a Nemzeti Fajtajegyzékről

Bejelentő bármikor kérheti az elismerés visszavonását (melléklet).

2.7.4 A Nemzeti Fajtajegyzéken való szereplés meghosszabbítása

Az állami elismerés 10 évre szól. A Fajtajogosult két évvel a lejárát előtt kérheti a fajta Állami Elismerésének meghosszabbítását, melyet a NÉBIH az előírt egyéves összehasonlító DUS vizsgálatok és adminisztratív eljárások lefolytatása után a Fajtaminősítő Bizottság elé terjeszt (melléklet).

3 Gazdasági értékvizsgálatok gyakorlati végrehajtása

3.1 Kísérleti helyek száma

Takarmányfűvek: 4 (ebből legalább 3 értékelhető hely)

3.2 Kísérlet időtartama

Takarmányfűvek: 4 év (kivéve olaszperje, ahol 2 év)

A kísérletek beállítása két évente történik, minden páros évben. Páratlan évben csak akkor kerül sor kísérlet beállítására, ha az újonnan bejelentett fajtajelöltek száma meghaladja a hármat.

3.3 Kísérletek elrendezése, tenyészterület, parcella méret

A kísérletek 4 ismétléses véletlen blokkelrendezésűek az állomásra meghatározott randomizáció szerint beállítva.

Egy-egy kísérlet típusban maximum 35 fajta szerepelhet.

bruttó parcellaméret: 1,40 x 9,20 m

nettó parcellaméret: 1,40 x 7,20 m

sorok száma: 12

vetésmélység: 2 cm

sortávolság: 10,5 cm

csíraszám : 600-800 csíra/m²

3.4 Vetőmag beküldése, mennyiségi és minőségi előírások, határidők

3.4.1 Beküldendő vetőmag mennyisége

A 70/2006 (IX. 27.) FVM rendelet 2. sz. melléklete szerint. Nem megfelelő minőségű paraméterrel rendelkező vetőmag a kísérletekből kizárható. A vetőmag, szaporítóanyag minősége a mindenkor érvényes állami elismerést szabályozó rendelet előírásainak feleljen meg.

A vetőmag minőségi tulajdonságait Bejelentő köteles közölni, melyet szűrőpróba szerint a NÉBIH ellenőriz.

3.4.2 Vetőmag beérkezési határideje

február 10.

3.4.3 Csávázás

2008 szeptemberétől központi csávázást végzünk. A beküldött vetőmagnak kémiai szerektől mentesnek kell lennie, a DUS parcellák vetőmagjával együtt küldhető.

3.4.4 Beküldés

A vetőmag beküldéséről Bejelentőnek kell gondoskodnia . A vetőmagot az alábbi címre kell eljuttatni: NÉBIH FKÁ. Vetőmagelosztó, 2462 Tordas, Szabadság u. 2.

A Vetőmagelosztóban nyilvántartást vezetnek a beérkezett vetőmagokról.

3.5 Vetőmag szétosztás, kiszállítás

A beérkezett vetőmagokból kell kimérni a kísérleti állomásonként szükséges vetőmag mennyiségeket. A témafelelős elkészíti az éves kiszállítási tervet és Kísérleti Útmutatót és megküldi a kísérletet végzőknek.

3.5.1 Standard fajták vetőmagja

Standard fajták vetőmagjának tárgyában a NÉBIH a bejelentőkkel évente egyeztet.

3.5.2 Kísérleti vetőmag maradékok tárolása, kezelése

A kísérletek lezárása után megmaradt növényanyagot a VEO megsemmisíti. Amennyiben a maradékra a beküldő igényt tart, ezt a beszállításkor írásban jelezni kell.

3.6 Kísérlet beállítása

3.6.1 A terület kiválasztása

Kísérletet csak megfelelő kultúrállapotú, nehezen irtható gyomoktól és talajlakó állati kártevőktől, barázdáktól, és bakháaktól mentes, a talajféleségnek és termőréteg mélységnek megfelelő művelésben részesített, homogén talajminőségű táblába szabad elhelyezni.

Külső helyszínen kísérletet ismeretlen agrotechnikai előtörténetű, nem azonos előveteményű táblába elhelyezni nem szabad!

Talajművelés: A talaj előkészítése során fontos, hogy a talaj egyenletes, rögmentes, tömörített legyen, mert a fűfajok a vetőággal szemben nagyon igényesek, sikeres telepítés csak többször hengerezett, tömörített talajállapotnál lehetséges. Vetés után ismételt hengerezés szükséges, ha a talaj állapota ezt lehetővé teszi.

A kísérleti területet az elővetemény lekerülésétől a kísérlet vetéséig folyamatosan gyommentesen kell tartani. Kísérlet kísérlet után legalább 3 évig nem kerülhet ugyanarra a területre.

3.6.2 Tápanyag utánpótlás

A kísérleti területre szerves trágyát kijuttatni csak a kísérlet előveteménye alá, vagy azt megelőzően szabad. A szerves trágyát, a tápanyag mérlegbe nem kell beállítani. A műtrágya adagokat a kísérleti területre vonatkozó 1 éven belül elvégzett talaj-tápanyag vizsgálatra épített műtrágya mérleg alapján kell meghatározni, a termőtájr jellemző termésszinthez igazítva.

3.6.3 Vegyszeres gyomirtás

A vegyszeres gyomirtást a növényállományra nézve a lehető legkisebb várható fitotoxikus kárt okozó gyomirtó szerekkel szabad végezni.

3.6.4 Vetés

A telepítés javasolt ideje: tavasszal: március vége

ősszel: augusztus második fele

3.6.5 Kísérleti parcellák jelzése, kezelése

A kísérleti parcellákat a NÉBIH a vetést követő 10 napon belül mind a négy ismétlésben ellátja egyértelmű, tartós jelzésekkel. A parcellavégeket kelés után ki kell egyenesíteni úgy, hogy a parcellák hossza egyenlő legyen. Az első ismétlésben a NÉBIH feltünteti a bejelentő íven szereplő azonosítót, a további ismétlésekben a randomizációs sorszámot.

Kísérletek jelzése: „A” a faj megadásával.

3.6.6 Növényápolás, növényvédelem

Növényvédelmi eljárást csak a kultúrára nézve a lehető legkisebb várható fitotoxikus hatást okozó növényvédő szerrel szabad végezni.

Gyomirtás: A kísérleti hely gyomflórájának megfelelően választott engedélyezett gyomirtó szerrel történhet.

Kártevők elleni védelem: A kísérletet minden állati kártevőtől meg kell védeni.

Kórokozók elleni védelem: Gombabetegségek ellen vegyszeres védekezés nem alkalmazható.

3.6.7 Öntözés

A teljesítményvizsgálatok természetes csapadékviszonyok között folynak. Öntözés kizárólag szükség esetén megengedett, amelyről a témavezetőt tájékoztatni kell.

3.7 Betakarítás

Kötött kaszálási szakaszokban mérjük a fajok zöldtömeg termését.

Fajonként külön kell betakarítani.

A kaszálások rendje:

1. év (telepítés éve): Amikor a standard fajták elérik a 20-25 cm-t.

2., 3., 4. év (állókultúra) Első kaszálás a standard fajták bugahányásának kezdetén. Második kaszálás az első kaszálást követő 35. napon. A harmadik, illetve a további kaszálások az előző kaszálást követő 45. napon.

Az előre tervezett kaszálási idő miatt az eltérő fejlődés-dinamikájú fajtákat nem azonos fejlettségi állapotban kaszáljuk. Előfordulhat, hogy az első kaszálás idejére az egyes lassú kezdeti fejlődésű, vagy hidegérzékeny fajták nem adnak érdemleges mennyiségű termést. Ezeket abban az esetben is le kell kaszálni, hogy a fajták azonos fejlettségi állapotról indulva fejlesszék a második növedéket.

Az első és második növedék között 7-10 nappal rövidebb regenerációs idő azért szükséges, hogy a fűfélénél ki tudják használni a téli tározott csapadékot. Májusban legintenzívebb a füvek növekedése. Továbbá, ha a második növedék kaszálását még májusban el lehet végezni, akkor a kísérletekben a harmadik növedék sarjadzása is biztosítottnak látszik, mert még megelőzi a június közepén, június második felében gyakori aszályos időjárást, mely a füvek sarjadzását gátolja.

A nyári aszályos időjárás esetén a kisarjadt, de további fejlődésben megállt, előregedett fűvet le kell kaszálni, hogy eső esetén a fűfajták újból fejlődésnek induljanak.

3.8 Adat felvételezés és a megfigyelőívhez kapcsolódó fogalmak értelmezése

A megfigyelések felsorolása a mellékelt megfigyelőívek szerint.

3.8.1 Telepítés napja: Az a nap amikor a vetés történt.

3.8.2 Kelés napja: Az a nap, amikor a sorok jól látszanak.

3.8.3 Növényállomány ősszel:

Ősszel a hiányzó növények %-át bonitálással állapítjuk meg.

3.8.4 Télállóság:

Az őszi vetésű és az áttelelő növényeknél kitavaszkodáskor bonitálással állapítjuk meg a kifagyott növények %-át az alábbiak szerint:

9 = Kiritkulás nem, vagy csak alig látható. A leveleken fagykár, elhalás, feketedés vagy csúcsszáradás nem észlelhető.

7 = A parcellák állományában 15 %-nál nagyobb kiritkulás nincs. Elfagyás csak az alsó leveleken vagy a levélcsúcsokon látható.

5 = A parcellák állománya 16-40 %-ban kipusztult és/vagy az őszi levelek 50 %-ban vagy annál nagyobb arányban elfagytak.

3 = 41-70 %-os állományritkulás és levélhalás esetén.

1 = 70 % feletti kiritkulás esetén.

3.8.5 Tavaszi sarjadzás kezdete:

Az a nap, amikor az évelő növényeken a zöld hajtások, illetve az első levelek megjelennek.

3.8.6 Növénymagasság

A növényállományban a talajtól a növény csúcsáig mért magasság cm-ben. Nem kell figyelembe venni azt az esetet, amikor a felső levél a növény csúcsa vagy a buga fölé nő. A lerogyott, megdőlt növények hosszúságát kiegyenesítve, felállítva kell mérni. Parcellánként 3-6, fajtánként összesen maximum 24 növényt kell megmérni és ennek átlagadatát közölni. A felvételezést a betakarítás előtt kell elvégezni.

3.8.7 Állóképesség

Betakarítás előtt ismétlésenként kell megállapítani, amiből egy értéket számítunk. A megdőlés mértékét 9-1 értékszámmal - 9 a legjobb és 1, a leggyengébb állóképességű fajta - jelöljük.

9= a növény függőlegesen áll (90°)   kiváló

7= a növény a függőlegeshez viszonyítva $0-30^\circ$ közötti mértékben dőlt   jó

5= a növény a függőlegeshez viszonyítva $30-60^\circ$ közötti mértékben dőlt   közepes

3= a növény a függőlegeshez viszonyítva $60-90^\circ$ közötti mértékben dőlt   gyenge

1= a növény a földön fekszik (0°)   rossz

3.8.8 Kaszáláskori fenológiai állapot:

A takarmányfűvek kaszáláskori fenológiai állapotát bonitálással állapítjuk meg az ismétlések átlagában az alábbiak szerint:

1 = bugahányás előtt

3 = bugahányás kezdetén

5 = teljes bugahányásban

7 = virágzás kezdetén

9 = teljes virágzásban

3.8.9 Kaszálás napja

Az a nap, amikor a fajta betakarítását végzik.

3.8.10 Kaszálások utáni sarjadzás mértéke

A kaszálások után a 7. napon a növénymagasság cm-ben.

3.8.11 Termésmennyiség mérése és a szárazanyag- tartalom meghatározása

A kaszálásokat követően a parcellánkénti zöldtermés megmérése után minden ismétlésből 0,5 kg zöldmintát veszünk, a mintákat összekeverjük és leszecskázzuk. A szecskázott anyagból kb. 0,10 kg-ot kiveszünk, és grammnyi pontossággal lemérjük, majd abszolút szárazra leszárítjuk. A szárítás után a mintát visszamérjük és a két adatból meghatározzuk a szárazanyag %-ot, majd az egész parcellára vonatkoztatva megállapítjuk a fajtajelölt szárazanyag termését. Az értékelés alapja a termelési ciklus alatti összes szárazanyag termés. A szárazanyag % és a zöldtermés szorzata adja a szárazanyag termést.

3.9 Kórtani megfigyelések

A takarmányfűvek esetében a növénybetegségek megjelenése meglehetősen rapszodikus, a lombozatot támadó kórokozók a kaszálások miatt gyakran nem tudnak jelentékeny kártételt okozni, a kórfolyamat kifejlődéséhez és számottevő lombkártétel kialakulásához sokszor kevés a soron következő kaszálásig hátralévő idő.

3.9.1 Lisztharmat (*Blumeria graminis f.sp. avenae*)

Ez a kórokozó az egyszikű növények egyik leggyakoribb betegsége. Számottevő kártételt képes okozni, emiatt vizsgálata szükséges. Spontán megjelenése meglehetősen gyakori, de nem minden évben alakul ki megfelelően nagy fertőzési nyomás.

Spontán fertőzések kiértékelése:

Ebben az esetben a kötelezően előírt teljesítmény vizsgálati kísérletekben fellépő lisztharmat fertőzések mértékét kell felmérni.

A. Vizsgálat időpontja: A felvételezéseket mindig akkor kell végrehajtani, amikor a kísérletben szereplő genotípusok fertőzöttsége között a legnagyobb a különbség. Ez nem feltétlenül esik egybe a kísérlet legnagyobb átlagos fertőzöttségének időpontjával.

A felvételezést csak abban az esetben kell az adott kísérletben végrehajtani, ha az első ismétlésben legalább 1 genotípus fertőzöttsége eléri, vagy meghaladja a 20 %-ot.

B. Vizsgálat módszere: A fertőzöttség mértékét bonitálással kell megállapítani, amelyhez 0 – 5 terjedelmű skálát kell használni.

A bonitálási skála legkisebb léptéke 0,25 egység, amely 5 %-os borításnak felel meg. Az ennél kisebb mértékű fertőzés esetén a „nyom” értéket kell adni, amely a fertőzés számszerű mértékét 0,1 %-ban határozza meg. A betegség vizsgálata során az összes föld feletti növényi rész potenciálisan megfertőzhetőnek tekintendő, a fertőzés mértékét ennek figyelembe-vételével kell megállapítani, függetlenül a gombatelepek méretétől és a növényen való elhelyezkedésétől.

C. Adatközlés: A fertőzöttség mértékét fertőzött felület %-ban kell megadni.

3.9.2 Szárrozsda (*Puccinia graminis ssp. graminicola*)

Indoklás: Ez a kórokozó nagyon ritkán jelentkező, de rendkívül pusztító erejű. Fűféléken történő fellépése meglehetősen rapszodikus, a nagyobb kártételek kialakulását a kaszálás rendszerint meggátolja.

Esetleges spontán fellépését feltétlenül értékelni kell, mivel járványos években délről behurcolt fertőző anyaggal bővül ki a kórokozó hazai populációja, amely új rasszok felbukkanásával is járhat.

Spontán fertőzések kiértékelése:

Ebben az esetben a kötelezően előírt teljesítmény vizsgálati kísérletekben fellépő fertőzések mértékét kell felmérni.

A. Vizsgálat időpontja: A felvételezéseket mindig akkor kell végrehajtani, amikor a kísérletben szereplő genotípusok fertőzöttsége között a legnagyobb a különbség. Ez nem feltétlenül esik egybe a kísérlet legnagyobb átlagos fertőzöttségének időpontjával.

A felvételezést csak abban az esetben kell az adott kísérletben végrehajtani, ha az első ismétlésben legalább 1 genotípus fertőzöttsége eléri, vagy meghaladja a 20 %-ot.

B. Vizsgálat módszere: A fertőzöttség mértékét bonitálással kell megállapítani, amelyhez 0 – 5 terjedelmű skálát kell használni.

A bonitálási skála legkisebb léptéke 0,25 egység, amely 5 %-os borításnak felel meg. Az ennél kisebb mértékű fertőzés esetén a „nyom” értéket kell adni, amely a fertőzés számszerű mértékét 0,1 %-ban határozza meg. A betegség vizsgálata során az összes föld feletti növényi rész potenciálisan megfertőzhetőnek tekintendő, a fertőzés mértékét ennek figyelembe-vételével kell megállapítani, függetlenül a rozsdá telepek méretétől, illetve a növényen való elhelyezkedésétől..

C. Adatközlés: A fertőzöttség mértékét fertőzött felület %-ban kell megadni.

3.9.3 Levélrozsdá (*Puccinia coronata* var. *coronata*)

Ez a kórokozó a különböző fű fajokon meglehetősen ritkán, rapszodikusan jelentkezik, vizsgálata ugyanakkor a potenciálisan nagy kártétel miatt feltétlenül szükséges. A kórokozó rasszváltása meglehetősen gyakori.

Spontán fertőzések kiértékelése:

Ebben az esetben a kötelezően előírt teljesítmény vizsgálati kísérletekben fellépő fertőzések mértékét kell felmérni.

A. Vizsgálat időpontja: A felvételezéseket mindig akkor kell végrehajtani, amikor a kísérletben szereplő genotípusok fertőzöttsége között a legnagyobb a különbség. Ez nem feltétlenül esik egybe a kísérlet legnagyobb átlagos fertőzöttségének időpontjával.

A felvételezést csak abban az esetben kell az adott kísérletben végrehajtani, ha az első ismétlésben legalább 1 genotípus fertőzöttsége eléri, vagy meghaladja a 20 %-ot.

B. Vizsgálat módszere: A fertőzöttség mértékét bonitálással kell megállapítani, amelyhez 0 – 5 terjedelmű skálát kell használni.

A bonitálási skála legkisebb léptéke 0,25 egység, amely 5 %-os borításnak felel meg. Az ennél kisebb mértékű fertőzés esetén a „nyom” értéket kell adni, amely a fertőzés számszerű mértékét 0,1 %-ban határozza meg. A betegség vizsgálata során a

levelek és a levélhüvelyek tekintendők potenciálisan megfertőzhető növényi felületnek, a fertőzés mértékét ennek figyelembe-vételével kell megállapítani.

C. Adatközlés: A fertőzöttség mértékét fertőzött felület %-ban kell megadni.

3.9.4 Egyéb levélfoltosságok:

Szeptóriás levélfoltosság	(<i>Septoria</i> spp. , <i>Stagonospora</i> spp.)
Barna levélfoltosság	(<i>Bipolaris sorokiniana</i>)
Aszkohitás levélfoltosság	(<i>Ascochyta graminicola</i>)
Sárga levélfoltosság	(<i>Drechslera tritici repentis</i>)
Levélszáradás	(<i>Drechslera</i> spp.)

Ezek a nedvesség és sokszor monokultúra-igényes kórokozók meglehetősen szórványosan lépnek fel a hazai takarmányfű állományokban, de jelentőségük helyileg nagy lehet. Emiatt csak spontán fellépéseiket kell kiértékelni

Spontán fertőzések kiértékelése:

Ebben az esetben a kötelezően előírt teljesítmény vizsgálati kísérletekben fellépő fertőzések mértékét kell felmérni.

A. Vizsgálat időpontja: A felvételezéseket mindig akkor kell végrehajtani, amikor a kísérletben szereplő genotípusok fertőzöttsége között a legnagyobb a különbség. Ez nem feltétlenül esik egybe a kísérlet legnagyobb átlagos fertőzöttségének időpontjával.

A felvételezést csak abban az esetben kell az adott kísérletben végrehajtani, ha bármelyik ismétlésben legalább 1 genotípus fertőzöttsége eléri, vagy meghaladja a 20 %-ot. A kórokozók fellépése gyakran heterogén, foltszerű, olykor több kórokozó együttesen lép fel.

B. Vizsgálat módszere: A fertőzöttség mértékét bonitálással kell megállapítani, amelyhez 0 – 5 terjedelmű skálát kell használni.

A bonitálási skála legkisebb léptéke 0,25 egység, amely 5 %-os borításnak felel meg. Az ennél kisebb mértékű fertőzés esetén a „nyom” értéket kell adni, amely a fertőzés számszerű mértékét 0,1 %-ban határozza meg. A betegség vizsgálata

során a levelek, kalászok és a levélhüvelyek tekintendők potenciálisan megfertőzhető felületnek, a fertőzés mértékét ennek figyelembe-vételével kell megállapítani. Mivel a kórokozók levéltünetei nagyon hasonlóak, sőt élettani elváltozásokkal is összetéveszthetők, emiatt a kísérleti parcellák állományából vett levélmintákból laboratóriumi vizsgálattal kell a kórokozók faji összetételét megállapítani. A kísérlet csak akkor értékelhető, ha egy kórokozó minden vizsgált mintában abszolút domináns (több, mint 75 % felület borítás) .

C. Adatközlés: A fertőzöttség mértékét fertőzött felület %-ban kell megadni.

3.10A fajták növénykórtani besorolása

A fajtajelölteket/fajtákat fertőzöttségük mértéke alapján 5 fogékonysági kategóriába soroljuk be a mindenkori kísérleti átlag függvényében:

Ha a fertőzöttség kísérleti átlaga $< 50\%$, a besorolás az egyes fajták fertőzöttségének a kísérleti átlagtól való eltérésén alapszik. A kísérleti átlagot 100% -nak (bázisnak) tekintve az adott fajta:

rezisztens (1) minősítést kap, ha fertőzöttsége nem haladja meg a kísérleti átlag értékének $25,0\%$ -át;

mérsékelten rezisztens (2), ha fertőzöttsége a kísérleti átlag értékének $25,1-75,0\%$ -a;

közepesen fogékony (3), ha fertőzöttsége a kísérleti átlag értékének $75,1-125,0\%$ -a;

közepesnél fogékonyabb (4), ha fertőzöttsége a kísérleti átlag értékének $125,1-175,0\%$ -a ;

nagyon fogékony (5), ha fertőzöttsége meghaladja a kísérleti átlag 175% -át.

Ha a fertőzöttség kísérleti átlaga $> 50\%$, a besoroláskor a tényleges fertőzöttség százalékos értékei a rezisztencia/fogékonyság következő fokozatainak felelnek meg:

- (1) 0 - 20 % = rezisztens,
- (2) 21 - 40 % = mérsékelten rezisztens
- (3) 41 – 60 % = közepesen fogékony
- (4) 61 – 80 % = közepesnél fogékonyabb
- (5) 81 – 100 % = nagyon fogékony

A fajtajelölt egy adott vizsgálati évre vonatkozó növénykórtani minősítését (1-5) az abban az évben beállított provokációs és/vagy teljesítmény kísérletek alapján megállapított fogékonysági kategóriák számtani átlaga adja, a lefelé kerekítés

szabálya szerint. A végső minősítést a vizsgálati években kapott kategóriák átlagával állapítjuk meg, a fentiekben leírt módon.

Ha egy bizonyos betegség vonatkozásában az ugyanazon fajtára megállapított fogékonysági kategóriák között 2 vagy ennél nagyobb különbség mutatkozik, nem képezünk átlagot. Ezekben az esetekben az „ellentmondásos viselkedés” megjegyzés kerül a döntési táblázatba, és a Fajtaminősítési Bizottság dönt az adat felhasználhatóságáról.

4 A gazdasági érték megállapítása:

4.1 Gazdasági értéket meghatározó tulajdonságok

- termőképesség,
  - szárazanyag termés,
  - állóképesség,
  - fehérjetermés
  - télállóság

4.2 Előterjesztés szempontjai

- standard fajtáknál nagyobb termőképesség
- standard fajtáknál nagyobb fehérjetermés
- korlátozó tényezők:
  - élettartam: Ha a 4. évben a szárazanyagtermése nem éri el a standard átlagát (Intenzív típusok kivételével).
  - télállóság

Ha a fajtajelölt a DUS követelményeknek, ill. a teljesítményvizsgálat előírásainak megfelel állami elismerési javaslattal kerül előterjesztésre.

5 Előterjesztés feltételei:

A DUS vizsgálatok eredményességéről a NÉBIH közvetlenül, a Fajtaminősítő Bizottság közreműködése nélkül dönt.

A gazdasági értékvizsgálatok lezárása után pozitív DUS vizsgálati eredménnyel a fajtát a NÉBIH állami elismerésre vagy a vizsgálatok megszüntetésére a Fajtaminősítő Bizottság illetékes szekciója elé terjeszti.

Az állami elismerésre javasolt fajta előterjesztésének tartalma:

Egy-egy faj fajtájának előterjesztését egy bevezető nyitja meg, amely az illető faj termesztésének, fajtaellátottságának helyzetét mutatja be, illetve egyéb idevonatkozó információt közöl.

Fajtánként szöveges előterjesztés készül.

Fajonként egy döntési táblázat készül, amely tartalmazza a döntéshez felhasználható tulajdonságokat és az egyes tulajdonságoknál előírt döntési kritériumokat.

Az évenkénti és az összevont kísérleti eredményeket tartalmazó táblázatokat a bejelentő a saját fajtája vonatkozásában kézhez kapja az összesített előterjesztési anyag a Fajtaminősítő Bizottság illetékes szekciója tagjainak kerül megküldésre.

6 Standardok használata

A standard a tulajdonságaik összességében legkedvezőbb fajták közül választható. Egy kísérletben a növényfaj jelentőségétől függően 2-3 standardot célszerű alkalmazni. Évente csak egy standard váltható le. Kiválasztás szempontjai: termés mennyisége

7 Tájékoztatás, adatközlés

7.1 Általános tudnivalók

Gazdasági értékvizsgálatok éves eredményeit az Intézet elektronikus formában a bejelentők részére december folyamán eljuttatja.

Kísérletek megtekintésére csak kísérővel (témavezető/állomásvezető) és egyeztetett időpontban kerülhet sor.

7.2 A kísérlet elfogadása

A kísérleti parcellák a vetéssel egy időben megfelelően meg voltak jelölve;

a kísérleti terület az egész tenyészidő folyamán megfelelő kultúrállapotban volt, beleértve az ellenőrző utakat is;

a növényzet a fajtára jellemző módon egyenletesen fejlődik, tápanyaghiány, talajfoltok (talajhibák), agrotechnikai hibák nem teszik kiegyenlítetté;

a parcellákon a növényszám megfelel a tervezettnek (+/-15%);

nem szenved gyomosságtól;

nem érte jelentős elemi kár, vadkár, lopás, egyéb káresemény;
 az előírt megfigyeléseket, méréseket a kijelölt határidőre elvégezték, és ezt megfelelően dokumentálták, az adatokat rögzítették, továbbították;

A kísérlet nem értékelhető, ha:

Nem felel meg a fenti feltételeknek;

a CV 10 %-nál nagyobb, és a szakmai értékelés indokoltnak látja ennek figyelembe vételét.

7.3 Kísérlet kizárása

A kísérlet kizárásáról a témavezető vagy állomásvezető javaslatára az osztályvezető dönt.

8 DUS vizsgálatok

Kétoldalú megállapodás alapján a vörös csenkesz és a réti komócsin fajtajelöltek DUS vizsgálatát a szlovák társhatóság, az UKSUP, az olasz perje fajtajelöltek DUS vizsgálatát a cseh társhatóság, az UKZUZ, az óriás tippán, a Westerwold-i perje, a nádkéjú csenkesz és a réti csenkesz DUS vizsgálatát pedig a lengyel társhatóság, a COBORU végzi. Ezekre a fajokra a II. fejezet (Kísérletek beállítása és végrehajtása) nem vonatkozik.

8.1 Gyakorlati végrehajtása

Vizsgálási helyek szám: 2

Vizsgálat időtartama: min. 2 vegetációs periódus

A DUS vizsgálatok időtartama: 3 év, kivéve az egyéves fajtákat, amelyeknél 2 év.

A fajta bejelentésének és visszavonásának határideje:

Taréjos búzafű, prérifű, sudár rozsok, magyar rozsok, alaszakai rozsok, csomós ebír, gyepes sédbúza, magas tarackbúza, deres tarackbúza, felemáslevelű csenkesz, juhcsenkesz, angol perje, zöld pántlikafű: **január 31.**

Cérnatippan, eb tippan, óriás tippan, tarackos tippan, nádképű csenkesz, réti csenkesz, vörös csenkesz, hibrid perje, olasz perje, réti perje, réti komócsin, gumós komócsin: **január 20.**

A vetőmag beérkezésére, mennyiségére és minőségére vonatkozó előírások:

Vetőmag érkeztetés helye: NÉBIH Vetőmagelosztó, H-2463 Tordas, Szabadság u. 2.

Vetőmag beérkezésének határideje:

Taréjos búzafű, prérifű, sudár rozsok, magyar rozsok, alaszakai rozsok, csomós ebír, gyepes sédbúza, magas tarackbúza, deres tarackbúza, felemáslevelű csenkesz, juhcsenkesz, angol perje, zöld pántlikafű: február 10.

Cérnatippan, eb tippan, óriás tippan, tarackos tippan, nádképű csenkesz, réti csenkesz, vörös csenkesz, hibrid perje, olasz perje, réti perje, réti komócsin, gumós komócsin: **január 31.**

Minősége: a rendelet 5. sz. melléklete szerint, melyet szűrőpróba szerint a NÉBIH ellenőriz.

Nem megfelelő minőségű paraméterrel rendelkező vetőmag a kísérletekből kizárható. A vetőmag beküldéséről a bejelentőnek kell gondoskodnia.

Szükséges csávázatlan vetőmagmennyiség és vetőmag minőségi előírások

Faj	Vetőmag- mennyiség	Csíra%	Tisztaság %	Á. E. követően beküldendő letéti minta
Taréjos búzafű	2,0 kg	90,0	91,0	2,5 kg
Ebtippán	1,5 kg	88,0	92,0	2,0 kg
Cérnatippán	1,5 kg	88,0	92,0	2,0 kg
Óriás tippán	1,5 kg	88,0	92,0	2,0 kg
Tarackos tippán	1,5 kg	88,0	92,0	2,0 kg
Prérifű	2,0 kg	75,0	97,0	2,5 kg
Sudár rozsnok	2,5 kg	80,0	89,0	2,5 kg
Magyar rozsnok	2,5 kg	87,0	89,0	2,5 kg
Alaszkai rozsnok	2,0 kg	75,0	97,0	2,5 kg
Csomós ebír	2,0 kg	80,0	92,0	2,5 kg
Gyepes sédbúza	1,0 kg	90,0	95,0	2,0 kg
Magas tarackbúza	2,0 kg	90,0	91,0	2,5 kg
Deres tarackbúza	2,0 kg	90,0	91,0	2,5 kg
Nádképű csenkesz	2,0 kg	90,0	94,0	2,5 kg
Felemáslevelű csenkesz	0,5 kg	90,0	90,0	1,0 kg
Juhcsenkesz	0,5 kg	75,0	90,0	1,0 kg
Réti csenkesz	2,0 kg	80,0	95,0	2,5 kg
Vörös csenkesz	2,5 kg	90,0	94,0	2,5 kg
Olasz perje	2,0 kg	80,0	95,0	2,5 kg
Angol perje	2,0 kg	80,0	95,0	3,0 kg
Hibrid perje	2,0 kg	88,0	95,0	2,5 kg
Zöld pántlikafű	1,5 kg	80,0	94,0	2,0 kg
Gumós komócsin	2,0 kg	80,0	96,0	2,5 kg
Réti komócsin	2,0 kg	89,0	96,0	2,5 kg
Réti perje	2,0 kg	84,0	88,0	2,5 kg

A vetőmag kezelése a vizsgálat befejezése után

Ha a vizsgálatok alapján a fajtát regisztrálják, akkor a kísérleti célra beküldött vetőmag maradéka a tartós tárolóba kerül. A regisztráció időtartama alatt a NÉBIH az etalon mintát a szükségletnek megfelelően felújítja. Ha a letéti felújító tétel bekérése esetén két egymást követő évben nem küld a bejelentő felújító mintát, akkor a témavezető joga és kötelessége az adott fajta állami elismerésének visszavonását előterjeszteni.

Ha a fajta nem kerül regisztrálásra, akkor a maradék vetőmagot vagy a bejelentő írásbeli kérelmére a NÉBIH az illető fajra megadott vetőmag beküldési határidő után egy hónapon belül visszaszolgáltatja a bejelentőnek. Egy hónap után a vetőmag jegyzőkönyv felvétele mellett selejtezésre kerül.

vagy a bejelentő írásbeli kérelmére a NÉBIH jegyzőkönyv felvétele mellett leselejtezi. vagy a bejelentő általános engedélye alapján – amennyiben a fajtát bármelyik UPOV hatóság már regisztrálta vagy oltalmazta – a NÉBIH a tartós tárolóba referencifajtaként letárolja.

vagy – amennyiben a fajtajelölt DUS vizsgálati szempontból értékes tulajdonsággal rendelkezik, és a bejelentő nem tart igényt a vetőmagra, – a NÉBIH a tartós tárolóba példafajtaként letárolja.

Vizsgálati irányelv száma

Faj	Vizsgálati irányelv
Taréjos búzafű	Nemzeti Vizsgálati Irányelv 1996.
Ebtipp	UPOV TG/30/6
Cérnatipp	UPOV TG/30/6
Óriás tipp	UPOV TG/30/6
Tarackos tipp	UPOV TG/30/6
Prérifű	UPOV TG/180/3
Sudár rozsok	Nemzeti Vizsgálati Irányelv 2001.
Magyar rozsok	Nemzeti Vizsgálati Irányelv 2001.
Alaszkai rozsok	UPOV TG/180/3
Csomós ebír	UPOV TG/31/8

Gyepes sédbúza	Nemzeti Vizsgálati Irányelv 2003.
Magas tarackbúza	Nemzeti Vizsgálati Irányelv 2001.
Deres tarackbúza	Nemzeti Vizsgálati Irányelv 2001.
Nádképű csenkesz	UPOV TG/39/8
Felemáslevelű csenkesz	Nemzeti Vizsgálati Irányelv 1997.
Juhcsenkesz	UPOV TG/67/4
Réti csenkesz	UPOV TG/39/8
Vörös csenkesz	UPOV TG/67/4
Olasz perje	UPOV TG/4/7
Angol perje	UPOV TG/4/7
Hibrid perje	UPOV TG/4/7
Zöld pántlikafű	Nemzeti Vizsgálati Irányelv 1997.
Gumós komócsin	UPOV TG/34/6
Réti komócsin	UPOV TG/34/6
Réti perje	UPOV TG/33/6

Kísérletek beállítása és végrehajtása, kísérletek csoportosítása

Parcella adatok

Tág térállású parcella:

- hosszúság: 920 cm
- szélesség: 90 cm
- sortávolság: 90 cm
- tőtávolság: 80 cm

Egy parcella egy sor, 12 növény.

Ismétlés szám: 6 (fajtánként és kísérleti helyenként 72 növény)

Soros parcella:

- hosszúság: 400 cm
- szélesség: 150 cm
- sortávolság: 50 cm

Egy parcella három sor, kb. 200 növény/fm.

Ismétlés szám: 1

Vetés módja és időpontja

Vetés módja:

Tág térállású parcella: vetés tálcába, fólia alatt nevelve kb. egy hónapig, majd kiültetés

Soros parcella: gépi vetés

Vetés időpontja:

Tág térállású parcella (tálcába): április eleje

Soros parcella: március vége – április eleje

Palánták kiültetése május eleje

Tőszámbeállítás –

Öntözés A növényállomány optimális fejlődéséhez szükség esetén öntözéssel kell pótolni a hiányzó vizet. Mindenképpen fontos a palánták kiültetés utáni beöntözése.

Növényvédelem

Vetőmagcsávázás

8.1.1.1 A központi DUS állomás végzi el a témavezető utasítására. Vegyszeres védekezésnél fontos, hogy rövid hatástartamú, emberre kevésbé veszélyes szerekkel történjen. Mindenféle növényvédelmi munkáról a témavezetőt előre tájékoztatni kell.

Gyomirtás

A gyomirtás mechanikai úton (motoros kapa, talajmaró, szükség esetén kézi kapálás, gyomlálás) történik.

Kártevők elleni védelem

Vegyszeres védelem szükség szerint.

Kórokozók elleni védelem

Vegyszeres védelem szükség szerint.

Vegyszeres védekezésnél fontos, hogy rövid hatástartamú, emberre kevésbé veszélyes szerekkel történjen. Mindenféle növényvédelmi munkáról a témavezetőt előre tájékoztatni kell!

Vizsgálati minták begyűjtése:

Fajtánként és ismétlésenként 10-10 virágos szár begyűjtése mért tulajdonságok felvételezése céljából.

Tulajdonságtáblázat:

Faj	Tulajdonságtáblázat	
Taréjos búzafű	Nemzeti Tulajdonságtáblázat	(1. függelék)
	1996.	
Ebtippan	UPOV TG/30/6	(2. függelék)
Cérnatippan	UPOV TG/30/6	(2. függelék)
Óriás tippan	UPOV TG/30/6	(2. függelék)
Tarackos tippan	UPOV TG/30/6	(2. függelék)
Prérifű	UPOV TG/180/3	(3. függelék)
Sudár rozsnok	Nemzeti Tulajdonságtáblázat	(4. függelék)
	2001.	
Magyar rozsnok	Nemzeti Tulajdonságtáblázat	(4. függelék)
	2001.	
Alaszkai rozsnok	UPOV TG/180/3	(3. függelék)
Csomós ebír	UPOV TG/31/8	(5. függelék)
Gyepes sédbúza	Nemzeti Tulajdonságtáblázat	(6. függelék)
	2003.	
Magas tarackbúza	Nemzeti Tulajdonságtáblázat	(7. függelék)

	2001.		
Deres tarackbúza	Nemzeti Tulajdonságtáblázat	(7. függelék)	
	2001.		
Nádképű csenkesz	UPOV TG/39/8	(8. függelék)	
Felemáslevelű csenkesz	Nemzeti Tulajdonságtáblázat	(9. függelék)	
	1997.		
Juhcsenkesz	UPOV TG/67/4	(10. függelék)	
Réti csenkesz	UPOV TG/39/8	(8. függelék)	
Vörös csenkesz	UPOV TG/67/4	(10. függelék)	
Olasz perje	UPOV TG/4/7	(11. függelék)	
Angol perje	UPOV TG/4/7	(11. függelék)	
Hibrid perje	UPOV TG/4/7	(11. függelék)	
Zöld pántlikafű	Nemzeti Tulajdonságtáblázat	(12. függelék)	
	1997.		
Gumós komócsin	UPOV TG/34/6	(13. függelék)	
Réti komócsin	UPOV TG/34/6	(13. függelék)	
Réti perje	UPOV TG/33/6	(14. függelék)	

Gélelektroforézises vizsgálat –

Laboratóriumi vizsgálat

Faj	Laboratóriumi vizsgálat
Ebtippan:	ploiditás meghatározása
Cérnatippan:	ploiditás meghatározása
Óriás tippan:	ploiditás meghatározása
Tarackos tippan:	ploiditás meghatározása
Csomós ebír	ploiditás meghatározása
Nádképű csenkesz	ploiditás meghatározása
Felemáslevelű csenkesz	ploiditás meghatározása
Juhcsenkesz	ploiditás meghatározása
Réti csenkesz	ploiditás meghatározása

Vörös csenkesz	ploiditás meghatározása
Olasz perje	ploiditás meghatározása
Angol perje	ploiditás meghatározása
Hibrid perje	ploiditás meghatározása
Gumós komócsin	ploiditás meghatározása
Réti komócsin	ploiditás meghatározása

A DUS vizsgálati eredmények megállapítása, döntési szabályok

Megkülönböztethetőség

A fajta megkülönböztethető, ha minden más fajtától, amelynek létezése közismert, világosan megkülönböztethető. Csak regisztrációra, fajtaoltalom nélkül akkor megkülönböztethető, ha az EU közös fajtakatalógusán lévő fajtáktól világosan megkülönböztethető.

Minőségi tulajdonságoknál két fajta között akkor tekinthető a különbség világosnak, ha egy vagy több tulajdonság esetében a kifejeződési értékek két különböző fokozatba esnek.

Nem valódi minőségi és vizuálisan regisztrált mennyiségi tulajdonságoknál a különbség akkor világos, ha az összehasonlított fajták közötti különbség nagyobb, mint a tulajdonságok kifejeződésének fajtán belüli szóródása (minimum distans).

Mennyiségi tulajdonságoknál a különbség akkor világos, ha egy vagy több tulajdonság esetén a felvételezett értékek közötti különbség statisztikai módszerrel igazolt (t-próba).

9.1.2 Egyöntetűség

Az egyöntetűség megállapításához az egyes fajtajelöltek szórásait hasonlítjuk össze egy referenciabázis közös szórásával. A fajtajelölt akkor egyöntetű, ha a szórása szignifikánsan nem haladja meg a referencia fajták szórásátlagát.

A homogenitás vizsgálatánál használt referencia fajták:

Faj	Referencia fajták
-----	-------------------

Taréjos búzafű:	Szarvasi 55
Ebtíppan, cérnatíppan, óriás típpan és tarackos típpan:	Keszthelyi 4, Sztár
Prérifű, sudár rozsnok, magyar rozsnok és alaszakai rozsnok:	Keszthelyi 51, Szarvasi 52
Csomós ebír:	Keszthelyi 54, Szarvasi 51
Magas tarackbúza és deres tarackbúza:	Szarvasi 1, Szarvasi 2
Felemáslevelű csenkesz:	Liget
Juhcsenkesz:	Bece, Favorit
Angol perje:	G 658, Georgikon, Pázsit
Zöld pántlikafű	Keszthelyi 52, Szarvasi 50

Állandóság

Az állandóságot a DUS vizsgálat során nem figyeljük meg, azt a fajtafenntartótól később bekért vetőmagnak az etalon vetőmaggal történő összehasonlításával ellenőrizzük. Döntési alapelv: amelyik fajta egyöntetű, az állandónak tekinthető.

9 Egyéb DUS vizsgálati tudnivalók

9.1.1 Kiértésítés

A DUS problémákról a bejelentő /képviselő /nemesítő kiértésítését az észlelést követően, lehetőség szerint azonnal meg kell tenni (probléma személyes bemutatása a kísérletben), míg az írásos rögzítésére az időközi jelentésben kerül sor.

A végleges jelentést legkésőbb a Fajtaminősítő Bizottság üléséig el kell készíteni.

9.1.2 Állami elismerés meghosszabbítása

Az állami elismerés meghosszabbításának vizsgálati időtartama, a letéti felújító vizsgálattal megegyező módon, egy vizsgálati ciklus. A meghosszabbítás követelményeinek csak akkor felel meg a fajta, ha ebben a vizsgálati ciklusban a DUS-vizsgálat során eleget tesz a fajtaazonosság és egyöntetűség (morfológiailag nem különbözik az eredeti letéti mintából felnevelt növény fajtaleírásától) követelményeinek. (Rendelet 18.§ 2. és 4. bekezdései). Amennyiben az egyöntetűség vizsgálata során probléma lép fel, az állami elismerés

meghosszabbításának DUS-vizsgálata új vetőmaggal, még további egy évvel meghosszabbítható.

10 Előterjesztés tartalma

A DUS vizsgálatok eredményességéről a NÉBIH közvetlenül, a Fajtaminősítő Bizottság közreműködése nélkül dönt.

A gazdasági értékvizsgálatok lezárása után pozitív DUS vizsgálati eredménnyel a fajtát a NÉBIH állami elismerésre vagy a vizsgálatok megszüntetésére a Fajtaminősítő Bizottság illetékes szekciója elé terjeszti.

Az állami elismerésre javasolt fajta előterjesztésének tartalma:

Egy-egy faj fajtájának előterjesztését egy bevezető nyitja meg, amely az illető faj termesztésének, fajtaellátottságának helyzetét mutatja be, illetve egyéb idevonatkozó információt közöl.

Fajtánként szöveges előterjesztés készül.

Fajonként egy döntési táblázat készül, amely tartalmazza a döntéshez felhasználható tulajdonságokat és az egyes tulajdonságoknál előírt döntési kritériumokat.

Az évenkénti és az összevont kísérleti eredményeket tartalmazó táblázatokat külön kötetbe köttetjük, amelyet csak a Fajtaminősítő Bizottság illetékes szekciója tagjainak küldünk meg, ugyanis a bejelentő már korábban megkapott minden információt az előterjesztett fajtáról.

11 NÉBIH nemzetközi tájékoztatási kötelezettsége

A fajta bejelentéséről, a bejelentés visszavonásáról a fajta állami elismeréséről, illetve az állami elismerés megszüntetéséről, továbbá a fajtanév és a fajtafenntartó változásáról az EU Bizottságot és a tagországok hatóságait tájékoztatni kell.

Az UPOV CAJ/51/4 dokumentuma alapján az alábbi információkat kell az UPOV részére megadni, amelyet javasolnak hivatali kiadványban is közzétenni:

- a bejelentés napja,
- a fajta nyilvántartási száma,
- a javasolt végső fajtanév,
- a bejelentések visszavonása,
- a bejelentések visszautasítása,
- az állami elismerés megadása.

TAKARMÁNY- ÉS PARKFÜVEK

1. számú függelék

Nemzeti tulajdonságtáblázat 1996.

TARÉJOS BÚZAFŰ (AGROPYRON CRISTATUM L. GAERT.)

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A VS	Növény: növekedési forma ősszel	felálló	Szarvasi 55	1
		félíg felálló		3
		közepes		5
		félíg fekvő		7
		fekvő		9
B MG	Növény: magassága tavasszal	nagyon alacsony	Szarvasi 55	1
		alacsony		3
		közepes		5
		magas		7
		nagyon magas		9
B VG	Levél: a zöld szín intenzitása	világoszöld	Szarvasi 55	3
		középzöld		5
		sötétzöld		7
A VS	Növény: növekedési forma tavasszal	felálló	Szarvasi 55	1
		félíg felálló		3
		közepes		5
		félíg fekvő		7
		fekvő		9

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A VS	A levél színének szőrözöttsége	gyenge közepes erős	Szarvasi 55	3 5 7
A MS	Zászlólevél: hossza	rövid közepes hosszú	Szarvasi 55	3 5 7
A – MS B – MG	A virágzat megjelenési ideje	korai közepes késői	Szarvasi 55	3 5 7
A MS	Virágzat: hossza	rövid közepes hosszú	Szarvasi 55	3 5 7
A MS	Szár: a leghosszabb szárhossz	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú	Szarvasi 55	1 3 5 7 9

Jelmagyarázat:

- A** tág térállású parcellán felvételezendő
- B** sűrű, soros parcellán felvételezendő
- MG** Növények vagy növényi részek egy csoportjának egyszeri mérése
- MS** Egyes növények vagy növényi részek mérése
- VG** Növények vagy növényi részek egy csoportjának vizuális megfigyelése
- VS** Egyes növények vagy növényi részek vizuális megfigyelése

TAKARMÁNY- ÉS PARKFÜVEK

2. számú függelék

Tulajdonságtáblázat – UPOV TG/30/6

EBTIPPAN, CÉRNATIPPAN, ÓRIÁS TIPPAN ÉS TARACKOS TIPPAN (AGROSTIS CANINA L., AGROSTIS CAPILLARIS L., AGROSTIS GIGANTEA ROTH., AGROSTIS STOLONIFERA L.)

UPOV No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
C (*)	Ploiditás	diploid	A. canina	2
		tetraploid	A. capillaris	4
		hexaploid	A. stolonifera	
			A. gigantea	6
A	Növény: növekedési forma (a vetés évében ősszel)	felálló	Allure (Acap)	1
		félig felálló		3
		közepes		5
		félig fekvő		7
		fekvő		9
A	Növény: szélessége (a vetés évében ősszel)	nagyon keskeny	Heriot (Acap) Sefton (Acap) Prominent (As)	1
		keskeny		3
		közepes		5
		széles		7
		nagyon széles		9
A B (*)	Levél: színe (a vetés évében ősszel)	világoszöld	Prominent (As)	3
		középzöld	Bardot (Acap)	5
		sötétzöld		7

UPOV No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A B (*)	Levél: szélessége (a vetés évében ősszel)	keskenytől közepesig közepes közepestől a szélesig	Bardot (Acap) Allura (Acap) Litenta (Acap)	4 5 6
A	Virágzatképződési hajlam a vetés évében	hiányzik vagy nagyon gyenge gyenge közepes erős nagyon erős	Prominent (As) Malvern (Acap) Bardot (Acap) Litenta (Acap) Sefton (Acap)	1 3 5 7 9
A B	A tavaszi sarjadzás kezdete	korai közepes késői	Highland (Acap) Litenta (Acap)	3 5 7
B B (*)	A virágzat megjelenésének időpontja	korai közepes késői	Highland (Acap) Kingstown (Ac) Tracenta (Acap)	3 5 7
A (*)	Zászlólevél: hosszúsága (a virágzat megjelenésekor)	rövid közepes hosszú	Kingstown (Ac) Litenta (Acap)	3 5 7
A (*)	Zászlólevél: szélessége (a virágzat megjelenésekor)	keskeny közepes széles	Prominent (As) Exeter (Acap) Tracenta (Acap)	3 5 7
A (*)	Szár: a leghosszabb szár hossza (a virágzatot is beleértve, teljes virágzáskor)	rövid közepes hosszú	Bardot (Acap) Prominent (As) Kingstown (Ac) Tracenta (Acap) Listra (Ag)	3 5 7

UPOV No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A	Szár: a legfelső internódium hossza (teljes virágzáskor)	rövidtől közepesig	Bardot (Acap)	4
		közepes	Tracenta	5
		közepestől a hosszúig	(Acap)	6
			Exeter (Acap)	
A	Virágzat: hosszúsága (teljes virágzáskor)	nagyon rövid		1
		rövid	Kromi (As)	3
		közepes	Tracenta	5
		hosszú	(Acap)	7
		nagyon hosszú		9

Jelmagyarázat:

(*) Azok a tulajdonságok, melyeket mindegyik fajtánál minden vegetációs periódusban fel kell vételezni, és a fajtaleírásban mindig szerepelniük kell, kivéve, ha egy korábbi tulajdonság kifejeződési fokozata vagy a regionális környezeti viszonyok ezt nem teszik lehetővé.

A tág térállású parcellán felvételezendő

B soros parcellán felvételezendő

C speciális kísérletben felvételezendő

(Ac) *Agrostis canina* L.

(Ag) *Agrostis gigantea* Roth.

(As) *Agrostis stolonifera* L.

(Acap) *Agrostis capillaris* L.

TAKARMÁNY- ÉS PARKFÜVEK

3. számú függelék

Tulajdonságtáblázat – UPOV TG/180/3

PRÉRIFŰ ÉS ALASZKAI ROZSNOK (BROMUS CATHARTICUS VAHL., BROMUS SITCHENSIS TRIN.)

UPOV No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
C	Csíranövény: az első levélhüvely antociános színeződése	hiányzik vagy nagyon gyenge	Bellegarde (c)	1
		gyenge		3
		gyenge		5
		közepes	Anabel (c)	7
		erős nagyon erős		9
A	Növény: virágzatképző hajlam vernalizáció nélkül	hiányzik vagy nagyon gyenge	Bosir (c)	1
B		gyenge	Lubro (s)	3
gyenge			5	
közepes		Bellegarde (c)	7	
erős nagyon erős			9	
C	Növény: természetes magassága (a vetés évében ősszel)	alacsony		3
B		közepes	Lubro (s)	5
magas		Bellegarde (c)	7	
B (*)	Levél: a zöld szín intenzitása (mint a 3. pont)	világos	Anabel (c), Lubro	3
		közepes	(s)	5
		sötét	Banco (c)	7

UPOV No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
B	Lomb finomsága	finom közepes durva	Blizzard (s) Banco (c)	3 5 7
A B	Növény: természetes magassága tavaszi vetéssel (1 hónappal a növekedés kezdete után)	alacsony közepes magas	Lubro (s) Bosir (s)	3 5 7
A B (*)	Növény: a virágzat megjelenésének időpontja a vernalizáció után (a 2. évben)	korai közepes késői	Belgado (c) Anabel (c) Lubro (s)	3 5 7
A B	Növény: természetes magassága a virágzat megjelenésekor (mint a 7. pont)	nagyon alacsony alacsony közepes magas nagyon magas	Lubro (s) Bosir (s)	1 3 5 7 9
A	Zászlólevél: hosszúsága a virágzat megjelenésekor (mint a 7. pont)	rövid közepes hosszú	Anabel (c), Lubro (s) Bellegarde (c)	3 5 7
A	Zászlólevél: szélessége a virágzat megjelenésekor (mint a 7. pont)	keskeny közepes széles	Meribel (c) Bellegarde (c)	3 5 7
A (*)	Szár: a leghosszabb szár hosszúsága (beleértve a virágzatot is; ha teljesen kifejlődött)	rövid közepes hosszú	Lubro (s) Bellegarde (c)	3 5 7
A	Szár: a legfelső internódium hosszúsága (mint a 11. pont)	rövidtől közepesig közepes közepestől hosszúig	Primabel (c), Lubro (s) Bosir (s)	4 5 6

UPOV No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A	Virágzat: hossza (mint a 11. pont)	rövid	Bosir (s)	3
		közepes		5
		hosszú		7
B	Virágzat: tömötsége (mint a 11. pont)	laza		3
		közepes		5
		tömött		7

Jelmagyarázat:

(*) Azok a tulajdonságok, melyeket mindegyik fajtánál minden vegetációs periódusban fel kell vételezni, és a fajtaleírásban mindig szerepelniük kell, kivéve, ha egy korábbi tulajdonság kifejeződési fokozata vagy a regionális környezeti viszonyok ezt nem teszik lehetővé.

- A** tág térállású parcellán felvételezendő
- B** soros parcellán felvételezendő
- C** speciális kísérletben felvételezendő

- (c) *Bromus catharticus* Vahl.
- (s) *Bromus sitchensis* Trin.
- (a) *Bromus auleticus* Trin.

TAKARMÁNY- ÉS PARKFÜVEK

4. számú függelék

Nemzeti tulajdonságtáblázat 2001.

SUDÁR ROZSNOK ÉS MAGYAR ROZSNOK (BROMUS ERECTUS HUDS., BROMUS INERMIS LEYSS.)

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
C	Csíranövény: az első levélhüvely antociános színeződése	hiányzik vagy nagyon gyenge	Keszthelyi 51 (i), Budapest (e)	1
		gyenge		3
		gyenge		5
		közepes		7
		erős		9
A B	Növény: virágzatképző hajlam vernalizáció nélkül	hiányzik vagy nagyon gyenge	Budapest (e) Szarvasi 52 (i) Keszthelyi 51 (i)	1
		gyenge		3
		gyenge		5
		közepes		7
		erős		9
C B	Növény: természetes magassága (a vetés évében ősszel)	alacsony közepes magas	Budapest (e) Keszthelyi 51 (i), Szarvasi (52)	3 5 7

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
B (*)	Levél: a zöld szín intenzitása (mint a 3. pont)	világos közepes sötét	Szarvasi 52 (i) Keszthelyi 51 (i), Budapest (e)	3 5 7
B	Lomb finomsága	finom közepes durva		3 5 7
A B	Növény: természetes magassága tavasszal (1 hónappal a növekedés kezdete után)	alacsony közepes magas	Keszthelyi 51 (i) Budapest (e)	3 5 7
A B (*)	Növény: a virágzat megjelenésének időpontja a vernalizáció után (a 2. évben)	korai közepes késői	Budapest (e) Szarvasi 52 (i)	3 5 7
A B	Növény: természetes magassága a virágzat megjelenésekor (mint a 7. pont)	nagyon alacsony alacsony közepes magas nagyon magas		1 3 5 7 9
A	Zászlólevél: hosszúsága a virágzat megjelenésekor (mint a 7. pont)	rövid közepes hosszú	Budapest (e) Keszthelyi 51 (i), Szarvasi 52 (i)	3 5 7
A	Zászlólevél: szélessége a virágzat megjelenésekor (mint a 7. pont)	keskeny közepes széles	Budapest (e) Keszthelyi 51 (i), Szarvasi 52 (i)	3 5 7

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A (*)	Szár: a leghosszabb szár hosszúsága (beleértve a virágzatot is; ha teljesen kifejlődött)	rövid	Budapest (e)	3
		közepes		5
		hosszú	Szarvasi 52 (i)	7
A	Szár: a legfelső internódium hosszúsága (mint a 11. pont)	rövidtől közepesig	Szarvasi 52 (i)	4
		közepes		5
		közepestől hosszúig		6
A	Virágzat: hossza (mint a 11. pont)	rövid	Keszthelyi 51 (i), Szarvasi 52 (i)	3
		közepes		5
		hosszú		7
B	Virágzat: tömörsége (mint a 11. pont)	laza		3
		közepes		5
		tömött		7

Jelmagyarázat:

(*) Azok a tulajdonságok, melyeket mindegyik fajtánál minden vegetációs periódusban fel kell vételezni, és a fajtaleírásban mindig szerepelniük kell, kivéve, ha egy korábbi tulajdonság kifejeződési fokozata vagy a regionális környezeti viszonyok ezt nem teszik lehetővé.

A tág térállású parcellán felvételezendő

B soros parcellán felvételezendő

C speciális kísérletben felvételezendő

(i) *Bromus inermis* Leyss.

(e) *Bromus erectus* Huds.

TAKARMÁNY- ÉS PARKFÜVEK

5. számú függelék

Tulajdonságtáblázat – UPOV TG/31/8

CSOMÓS EBÍR (DACTYLIS GLOMERATA L.)

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
C	Ploiditás	diploid	Konrad	2
		tetraploid	Athos	4
B VG	Lomb: finomsága (vegetatív növekedési szakaszban)	finom	Medly	3
		közepes	Athos	5
		durva	Saborto	7
A MS B VG	Növény: virágzási hajlam (vernalizáció nélkül)	hiányzik vagy nagyon gyenge	Kid,	1 3
		gyenge	Oberweihst	5
		közepes	Porthos	7
		erős		9
		nagyon erős		
B VG	Levél: a zöld szín intenzitása (vernalizáció után)	világos	Mobite	3
		közepes	Athos	5
		sötét	Lupré	7

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A MS B VG	Növény: a virágzat megjelenésének időpontja (vernalizáció után)	nagyon korai korai közepes késői nagyon késői	Floréal, Trérano Lude Athos, Baraula Mobite	1 3 5 7 9
A VS	Növény: növekedési forma a virágzat megjelenésekor	felálló félíg felálló közepes félíg fekvő fekvő	Porthos Abar, Medly Cambria	1 3 5 7 9
A MS	Szár: a leghosszabb szár hossza, beleértve a bugát is (ha teljesen kifejlődött)	rövid közepes hosszú	Lucifer Athos Lude	3 5 7
A MS	Szár: a legfelső internódium hossza (ha teljesen kifejlődött)	rövid közepes hosszú	Porthos Athos Lude	3 5 7
A MS	Virágzat: hossza (ha teljesen kifejlődött)	rövid közepes hosszú	Athos Lude Porthos	3 5 7
A MS	Zászlólevél: hossza (ha teljesen kifejlődött)	rövid közepes hosszú	Lucifer Saborto Porthos	3 5 7
A MS	Zászlólevél: szélessége (ugyanazon zászlólevélen, mint a 10. tulajdonság)	keskeny közepes széles	Athos, Baraula Saborto	3 5 7

Jelmagyarázat:

(*) Azok a tulajdonságok, melyeket mindegyik fajtánál minden vegetációs periódusban fel kell vételezni, és a fajtaleírásban mindig szerepelniük kell, kivéve, ha egy korábbi tulajdonság kifejeződési fokozata vagy a regionális környezeti viszonyok ezt nem teszik lehetővé.

A tág térállású parcellán felvételezendő

B soros parcellán felvételezendő

C speciális kísérletben felvételezendő

MG Növények vagy növényi részek egy csoportjának egyszeri mérése

MS Egyes növények vagy növényi részek mérése

VG Növények vagy növényi részek egy csoportjának vizuális megfigyelése

VS Egyes növények vagy növényi részek vizuális megfigyelése

TAKARMÁNY- ÉS PARKFÜVEK

6. számú függelék

Nemzeti tulajdonságtáblázat 2003.

GYEPES SÉDBÚZA (*DESCHAMPSIA CAESPITOSA* (L.) BEAUV.)

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
B	Levél: zöld színe (ősszel)	nagyon világoszöld		1
VG		világoszöld		3
		középzöld		5
		sötétzöld		7
		nagyon sötétzöld		9
A	Levél: szélessége (ősszel)	keskeny		3
MS		közepes		5
		széles		7
A	Növény: növekedési forma (ősszel)	félig felálló		3
VS		közepes		5
		félig fekvő		7
A	Virágzatképződési hajlam a vetés évében	hiányzik vagy nagyon gyenge		1
VS		gyenge		3
		gyenge		5
		közepes		7
		erős		9
	nagyon erős			

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A – MS B – MG	A virágzat megjelenésének időpontja a 2. évben	nagyon korai korai közepes késői nagyon késői		1 3 5 7 9
A VS	Növény: növekedési forma (virágzáskor)	félig felálló közepes félig fekvő		3 5 7
A MS	Növény: természetes magasság (virágzáskor)	alacsony közepes magas		3 5 7
A MS	Zászlólevél: hosszúsága	rövid közepes hosszú		3 5 7
A MS	Zászlólevél: szélessége	keskeny közepes széles		3 5 7
A MS	Szár: a leghosszabb szár hosszúsága	rövid közepes hosszú		3 5 7
A MS	Szár: a legfelső internódium hossza	rövid közepes hosszú		3 5 7
A MS	Virágzat: hosszúsága	rövid közepes hosszú		3 5 7

Jelmagyarázat:

- A** tág térállású parcellán felvételezendő
B sűrű, soros parcellán felvételezendő

- MG** Növények vagy növényi részek egy csoportjának egyszeri mérése
- MS** Egyes növények vagy növényi részek mérése
- VG** Növények vagy növényi részek egy csoportjának vizuális megfigyelése
- VS** Egyes növények vagy növényi részek vizuális megfigyelése

TAKARMÁNY- ÉS PARKFÜVEK

7. számú függelék

Nemzeti tulajdonságtáblázat 2001.

MAGAS TARACKBÚZA ÉS DERES TARACKBÚZA (ELYTRIGIA ELONGATA (HOST) NEVSKI, ELYTRIGIA INTERMEDIA (HOST) NEVSKI)

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A	Levélhüvely: antociánossága	hiányzik		1
VS		jelen van		9
A	Levélhüvely: szőrözöttsége	nincs		1
VS		van		9
A	Virágképzési hajlam a vetés évében	hiányzik vagy nagyon gyenge		1
VS		gyenge		3
		gyenge		5
		közepes		7
		erős		9
	nagyon erős			

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A VS	Levél: szőrözöttsége	hiányzik vagy nagyon gyenge gyenge közepes erős nagyon erős		1 3 5 7 9
A VS	Növény: növekedési forma ősszel	félig felálló átmeneti félig fekvő		3 5 7
B MG	Növény: magasság tavasszal	nagyon alacsony alacsony közepes magas nagyon magas		1 3 5 7 9
A – MS B – MG	Virágzás kezdete	nagyon korai korai közepes késői nagyon késői		1 3 5 7 9
A VS	Növény: növekedési forma tavasszal	félig felálló átmeneti félig fekvő		3 5 7
A MS	Zászlólevél: hossza	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú		1 3 5 7 9

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A MS	Zászlólevél: szélessége	nagyon keskeny keskeny közepes széles nagyon széles		1 3 5 7 9
A MS	Szár: leghosszabb szárhossz	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú		1 3 5 7 9
A MS	Szár: vastagsága	vékony közepes vastag		3 5 7
A MS	Virágzat: hossza	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú		1 3 5 7 9
A MS	Sarjút: magassága	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú		1 3 5 7 9

Jelmagyarázat:

A tág térállású parcellán felvételezendő

B sűrű, soros parcellán felvételezendő

MG Növények vagy növényi részek egy csoportjának egyszeri mérése

MS Egyes növények vagy növényi részek mérése

VS Egyes növények vagy növényi részek vizuális megfigyelése

TAKARMÁNY- ÉS PARKFÜVEK

8. számú függelék

Tulajdonságtáblázat – UPOV TG/39/8

NÁDKÉPŰ CSENKESZ ÉS RÉTI CSENKESZ (FESTUCA ARUNDINACEA SCHREIBER, FESTUCA PRATENSIS HUDS.)

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
C (*)	Ploiditás	diploid	Cosmos 11 (p)	2
		tetraploid		4
		hexaploid	Ibis (a)	6
		oktoploid		8
		dekaploid	Kasba (a)	10
		amfiploid	Lunibelle (a)	11
A (*) VS	<u>Csak a réti csenkesz</u> fajtáknál: Növény: növekedési forma (mint 3.)	félig felálló		3
		átmeneti	Comtessa (p)	5
		félig fekvő	Cosmos 11 (p)	7
B VG	Csak a nádképű csenkesz fajtáknál: Levélzet: finomság (mint 2.)	nagyon finom	Danielle (a)	1
		finom	Coronado (a)	3
		közepes	Pastelle (a)	5
		durva	Ibis (a)	7

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
B (* VG	Levél: a zöld szín intenzitása a vegetatív növekedés stádiumában	nagyon világos világos közepes sötét nagyon sötét	Kasba (a) Sopline (a), Belimo Bundy (p) Borneo (a), Stella (p) Coronado (a)	1 3 5 7 9
A MS	<u>Csak a réti csenkesz fajtáknál:</u> Növény: hosszúság (a növekedési periódus végén vernalizáció előtt)	rövid közepes hosszú	Bundy (p) Preval (p)	3 5 7
A MS B VG	Növény: virágzatképződési hajlam (vernalizáció nélkül)	hiányzik v. nagyon gyenge gyenge közepes erős nagyon erős	Ibis (a), Cosmos 11 (p) Elfina (a), Comtessa (p) Astérix (a), Bundy (p) Leprechaum (a)	1 3 5 7 9
B MG	Növény: természetes magasság vernalizáció után (kb. 4 héttel a vegetatív növekedés kezdete után)	alacsony közepes magas	Belimo (p) Merifest (p)	3 5 7
(* A MS B MG	Növény: a virágzat megjelenésének időpontja (vernalizáció után)	nagyon korai korai közepes késői nagyon késői	Gardian (a) Ibis (a), Salfat (p) Villageoise (a), Cosmos 11 (p) Barcel (a), Bundy (p) Bariane (a)	1 3 5 7 9
A VS	Növény: növekedési forma virágzáskor	félíg felálló átmeneti félíg fekvő	Leprechaum (a), Cosmos11 (p) Bundy (p)	3 5 7

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A MS	Növény: természetes magasság virágzáskor	alacsony közepes magas	Eldorado (a), Bundy (p) Adventure (a), Cosmos 11 (p) Ibis (a), Preval (p)	3 5 7
A (* MS	Szár: a leghosszabb szár hossza a virágzatot is beleértve (ha teljesen kifejlődött)	rövid közepes hosszú	Bonaparte (a), Bundy (p) Adventure (a), Comtessa (p) Ibis (a), Senu (p)	3 5 7
A (* MS	Zászlólevél: szélessége (ugyanaz a zászlólevél, melyet a 13-as tulajdonsághoz használnak)	keskeny közepes széles	Bonaparte (a) Villageoise (a), Bundy (p) Lunibelle (a), Cosmos 11 (p)	3 5 7
A MS	Virágzat: hossza (mint 11.)	rövid közepes hosszú	Murray (a), Dufa (p) Ibis (a), Senu (p) Kasba (a)	3 5 7
A (* MS	Zászlólevél: hossza egy reprezentatív száron (mint 11.)	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú	Bonaparte (a), Dufa (p) Villageoise (a), Comtessa (p) Ibis (a) Lunibelle (a)	1 3 5 7 9

Jelmagyarázat:

(*) Azok a tulajdonságok, melyeket mindegyik fajtánál minden vegetációs periódusban fel kell vételezni, és a fajtaleírásban mindig szerepelniük kell, kivéve, ha egy korábbi tulajdonság kifejeződési fokozata vagy a regionális környezeti viszonyok ezt nem teszik lehetővé.

A tág térállású parcellán felvételezendő

- B** soros parcellán felvételezendő
- C** speciális kísérletben felvételezendő

- MG** Növények vagy növényi részek egy csoportjának egyszeri mérése
- MS** Egyes növények vagy növényi részek mérése
- VG** Növények vagy növényi részek egy csoportjának vizuális megfigyelése
- VS** Egyes növények vagy növényi részek vizuális megfigyelése

- (p)** *Festuca pratensis* Huds.
- (a)** *Festuca arundinacea* Schreiber

TAKARMÁNY- ÉS PARKFÜVEK

9. számú függelék

Nemzeti Tulajdonságtáblázat 1997.

FELEMÁSLEVELŰ CSENKESZ (FESTUCA HETEROPHYLLA LAM.)

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
C	Ploiditás	diploid		2
		tetraploid		4
		hexaploid		6
		oktoploid		8
A VS	Levélhüvely: antociános színeződése (nyáron a vetés évében)	hiányzik vagy nagyon gyenge		1 3
		gyenge		5
		közepes		7
		erős		9
		nagyon erős		
A VS	Levéllemez: összecukódása	zárva		1
		nyitva		2
A VS	Rhizoma (föld alatti tarack)	hiányzik		1
		jelen van		9

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A VS	Növény: növekedési forma (ősszel a vetés évében)	félig felálló félig felállótól közepesig közepes közepestől félig elterülőig félig elterülő		3 4 5 6 7
A – MS B – MS	Levél: szélessége (időpont u.a. mint 5. pont)	nagyon keskeny nagyon keskenytől keskenyig keskeny keskenytől közepesig közepes közepestől szélesig széles széleستől nagyon szélesig nagyon széles		1 2 3 4 5 6 7 8 9
A – VS B – VG	Levél: színe (időpont u.a. mint 5. pont)	világoszöld középzöld sötétzöld		3 5 7
A VS	Levél: viaszossága (időpont u.a. mint 5. pont)	hiányzik jelen van		1 9

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A – VS B – VG	A virágzat megjelenésének időpontja (a virágzat megjelenésének átlagos időpontja a 2. évben)	nagyon korai		1
		nagyon koraitól		2
		koraiig		3
		korai		4
		koraitól közepesig		5
		közepes		6
		közepestől későig		7
		késői		8
		későitől nagyon későig		9
A MS	Zászlólevél: hossza (2. évben a virágzat megjelenésének időpontjában)	nagyon rövid		1
		nagyon rövidtől		2
		rövidig		3
		rövid		4
		rövidtől közepesig		5
		közepes		6
		közepestől hosszúig		7
		hosszú		8
		hosszútól nagyon hosszúig		9

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A – MS B – MG	Szár: hosszúsága (a leghosszabb szár; a virágzatot is beleértve; a virágzási idő végén)	nagyon rövid		1
		nagyon rövidtől		2
		rövidig		3
		rövid		4
		rövidtől közepesig		5
		közepes		6
		közepestől hosszúig		7
		hosszú		8
		hosszútól nagyon hosszúig		9
A MS	Virágzat: hossza (időpont u.a. mint 11. pont)	nagyon rövid		1
		nagyon rövidtől		2
		rövidig		3
		rövid		4
		rövidtől közepesig		5
		közepes		6
		közepestől hosszúig		7
		hosszú		8
		hosszútól nagyon hosszúig		9
A VS	Szálka (időpont u.a. mint 11. pont)	hiányzik		1
		jelen van		9
A VS	Toklász: szőrözöttsége (éréskor)	hiányzik		1
		jelen van		9

Jelmagyarázat:

- A** tág térállású parcellán felvételezendő
B sűrű, soros parcellán felvételezendő

- C** speciális kísérletben felvételezendő

- MG** Növények vagy növényi részek egy csoportjának egyszeri mérése
- MS** Egyes növények vagy növényi részek mérése
- VG** Növények vagy növényi részek egy csoportjának vizuális megfigyelése
- VS** Egyes növények vagy növényi részek vizuális megfigyelése

TAKARMÁNY- ÉS PARKFÜVEK

10. számú függelék

Tulajdonságtáblázat – UPOV TG/67/4

JUHCSENKESZ ÉS VÖRÖS CSENKESZ (FESTUCA OVINA L. SENSU LATO, FESTUCA RUBRA L. SENSU LATO)

UPOV No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
C (*)	Ploiditás	diploid	Barok, Novina	2
		tetraploid	Charming	4
		hexaploid	Biljart, Highlight	6
		oktoploid	Agio, Novorubra	8
A (*)	Levélhüvely: antociános színeződése (nyáron a vetés évében)	hiányzik vagy nagyon gyenge	Argenta, Luster	1
		gyenge	Fidelimo	3
		gyenge	Menuet,	5
		közepes	Moncorde	7
		erős	N.F.G. Theodor	9
nagyon erős	Roemer			
A	Levéllemez: összecsukódása	zárva	Highlight	1
		nyitva	Engina	2
A (*)	Rhizoma (föld alatti tarack)	hiányzik jelen van	Highlight Agio, Dawson, Novorubra	1 9

UPOV No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A	Növény: növekedési forma (ősszel a vetés évében)	félig felálló	Sonnet	3
		félig felállótól	Dawson,	4
		közepesig	Novorubra	5
		közepes	Koket	6
		közepestől félig	Highlight,	7
		elterülőig	Waldorf	
		félig elterülő	Golfrood	
A B	Levél: szélessége (időpont u.a. mint 5. pont)	nagyon keskeny	Novina	1
		nagyon keskenytől	Charming	2
		keskenyig	Biljart, Frida	3
		keskeny	Menuet	4
		keskenytől közepesig	Veni	5
		közepes	Agio	6
		közepestől szélesig	Engina	7
		széles		8
		széleستől nagyon szélesig		9
A B	Levél: színe (időpont u.a. mint 5. pont)	világoszöld	Menuet	3
		középzöld	Agio	5
		sötétzöld	Jamestown	7
A	Levél: viaszossága (időpont u.a. mint 5. pont)	hiányzik jelen van	Menuet, Oase Vendome	1 9

UPOV No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A	A virágzat megjelenésének időpontja (a virágzat megjelenésének átlagos időpontja a 2. évben)	nagyon korai		1
B		nagyon koraitól koraiig	Balmoral	2
(*)		korai	Biljart	3
		koraitól közepesig	Highlight, Koket	4
		közepes	Golfrood, Rapid	5
		közepestől későiig	Novorubra	6
		késői	Bargena, Sonnet	7
		későitől nagyon		8
		későiig		9
	nagyon késői			
A	Zászlólevél: hossza (2. évben a virágzat megjelenésének időpontjában)	nagyon rövid		1
(*)		nagyon rövidtől rövidig	Golfrood	2
		rövid	Sonnet	3
		rövidtől közepesig	Frida	4
		közepes	Ensylva	5
		közepestől hosszúig	Agio, Jamestown	6
		hosszú	Dasas, Echo	7
		hosszútól nagyon	Daehnfeldt	8
		hosszúig		9
	nagyon hosszú			
A	Csak a vörös csenkesznél: Zászlólevél: szélessége (időpont u.a. mint 10. pont)	keskeny	Frida	3
(*)		keskenytől közepesig	Menuet	4
		közepes	Agio	5
		közepestől szélesig	Moncorde	6
		széles	Engina	7

UPOV No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A	Szár: hosszúsága (a leghosszabb szár; a virágzatot is beleértve; a virágzási idő végén)	nagyon rövid	Argenta	1
B		nagyon rövidtől rövidig	Barok	2
(*)		rövid	Golfrood	3
		rövidtől közepesig	Manoir	4
		közepes	Dawson, Frida, Highlight	5
		közepestől hosszúig	Menuet, Ruby	6
		hosszú	Novorubra, Veni	7
		hosszútól nagyon hosszúig	Echo Daehnfeldt	8
		nagyon hosszú		9
A	Virágzat: hossza (időpont u.a. mint 12. pont)	nagyon rövid	Argenta	1
		nagyon rövidtől rövidig	Barok	2
		rövid	Biljart, Golfrood	3
		rövidtől közepesig	Scaldis, Sonnet	4
		közepes	Encota	5
		közepestől hosszúig	Rapid, Ruby	6
		hosszú	Bargena, Echo Daehnfeldt	7
		hosszútól nagyon hosszúig		8
		nagyon hosszú		9
A	Szálka (időpont u.a. mint 12. pont)	hiányzik	Barok, Novina	1
		jelen van	Agio, Biljart	9
A	Toklász: szőrözöttsége (éréskor)	hiányzik	Dawson	1
		jelen van	Highlight	9

Jelmagyarázat:

(*) Azok a tulajdonságok, melyeket mindegyik fajtánál minden vegetációs periódusban fel kell vételezni, és a fajtaleírásban mindig szerepelniük kell, kivéve, ha

egy korábbi tulajdonság kifejeződési fokozata vagy a regionális környezeti viszonyok ezt nem teszik lehetővé.

- A** tág térállású parcellán felvételezendő
- B** soros parcellán felvételezendő
- C** speciális kísérletben felvételezendő

TAKARMÁNY- ÉS PARKFÜVEK

11. számú függelék

Tulajdonságtáblázat – UPOV TG/4/7

OLASZ PERJE, ANGOL PERJE ÉS HIBRID PERJE (LOLIUM MULTIFLORUM LAM., LOLIUM PERENNE L., LOLIUM BOUCHEANUM KUNTH.)

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	K ó d
C	Ploiditás	diploid	Frances (Lp)	2
(*a)			Lemtal (Lm)	
(*b)		tetraploid	Condesa (Lp)	4
(*p)			Sabalan (Lm)	
A	Növény: a növekedési	felálló		1
B	forma ősszel	félíg felálló	Trani (Lp), Matador	3
(b)		közepes	(Lm)	5
(p)		félíg fekvő	Talbot (Lp)	7
		fekvő	Barclay (Lp), Wilo (Lm)	9
A	Virágzatképző hajlam a	hiányzik vagy nagyon	Vigor (Lp)	1
B	vetés évében	gyér	Frances (Lp), Tiara	3
(b)		gyér	(Lm)	5
(p)		közepes	Gremie (Lp)	7
		erős	Lemtal (Lm)	9
		nagyon erős	Weldra (Lm)	

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	K ó d
A B (*a)	A virágzat megjelenésének időpontja a vetés évében	nagyon korai korai közepes késői nagyon késői	Lirasand (Lm) Merwester (Lm) Avance (Lm)	1 3 5 7 9
A B (*a) (*b) (*p)	Levél: színe	nagyon világoszöld világoszöld középzöld sötétzöld nagyon sötétzöld	Callan (Lp) Melina (Lp), Lemtal (Lm) Condesa (Lp), Elving (Lm)	1 3 5 7 9
A B (b) (p)	Növény: növekedési forma tavasszal	felálló félíg felálló közepes félíg fekvő fekvő	Trani (Lp), Lemtal (Lm) Vigor (Lp) Loretta (Lp), Wilo (Lm)	1 3 5 7 9
A B (b) (p)	Növény: állománymagasság tavasszal	nagyon alacsony alacsony közepes magas nagyon magas	Barclay (Lp) Magella (Lp) Bastion (Lp), Lemtal (Lm)	1 3 5 7 9
A B (*b) (*p)	A virágzat megjelenésének időpontja a második évben	nagyon korai korai közepes késői nagyon késői	Gremie (Lp) Barvestra (Lp), Wilo (Lm) Talbot (Lp), Lemtal (Lm) Parcour (Lp), Tribune (Lm) Baltic (Lp)	1 3 5 7 9

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	K ó d
A (a) (b) (p)	Növény: állománymagasság a virágzás kezdetén	nagyon alacsony alacsony közepes magas nagyon magas	Loretta (Lp) Talbot (Lp) Meltra (Lp) Lemtal (Lm) Lipo (Lm)	1 3 5 7 9
A (*a) (*b) (*p)	Zászlólevél: hosszúsága (egy reprezentatív szár zászlólevele; a virágzás kezdetének időpontjában)	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú	Pennfine (Lp) Sprinter (Lp) Parcour (Lp), Lemtal (Lm) Merlinda (Lp), Dalita (Lm) Lipo (Lm)	1 3 5 7 9
A (*a) (*b) (*p)	Zászlólevél: szélessége	nagyon keskeny keskeny közepes széles nagyon széles	Elka (Lp) Sprinter (Lp) Bonita (Lp) Lemtal (Lm) Lipo (Lm)	1 3 5 7 9
A (*a) (*b) (*p)	Szár: leghosszabb szár hossza (a virágzatot is beleértve; teljes virágzáskor)	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú	Elka (Lp) Vigor (Lp) Meltra (Lp) Lipo (Lm)	1 3 5 7 9
A (a) (b) (p)	Virágzat: hosszúsága (időpontja: mint 12. pont alatt)	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú	Derby (Lp) Barlano (Lp) Barlenna (Lp), Lemtal (Lm) Condesa (Lp), Lipo (Lm) Tetila (Lm)	1 3 5 7 9

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	K ó d
A	Virágzat: kalászkák száma (időpontja: mint 12. pont alatt)	nagyon kevés kevés közepes sok nagyon sok	Gremie (Lp) Talbot (Lp), Lemtal (Lm) Lipo (Lm)	1 3 5 7 9

Jelmagyarázat:

(a) Azok a tulajdonságok, amelyeket az egyéves perjéknél mint fontos tulajdonságokat kell megfigyelni.

(*a) Azok a tulajdonságok, amelyeket mindegyik kísérleti évben az egyéves perjék mindegyik fajtájának vizsgálatához felhasználnak, és az egyéves perjék fajtáinak valamennyi leírása tartalmazza, amennyiben egy korábbi tulajdonság kifejeződési fokozata vagy a helyi környezeti viszonyok ezt nem zárják ki.

(b) Azok a tulajdonságok, amelyeket a kétéves perjéknél mint fontos tulajdonságokat kell megfigyelni.

(*b) Azok a tulajdonságok, amelyeket mindegyik kísérleti évben a kétéves perjék mindegyik fajtájának vizsgálatához felhasználnak, és a kétéves perjék fajtáinak valamennyi leírása tartalmazza, amennyiben egy korábbi tulajdonság kifejeződési fokozata vagy a helyi környezeti viszonyok ezt nem zárják ki.

(p) Azok a tulajdonságok, amelyeket az évelő perjéknél mint fontos tulajdonságokat kell megfigyelni.

(*p) Azok a tulajdonságok, amelyeket mindegyik kísérleti évben az évelő perjék mindegyik fajtájának vizsgálatához felhasználnak, és az évelő perjék fajtáinak valamennyi leírása tartalmazza, amennyiben egy korábbi tulajdonság kifejeződési fokozata vagy a helyi környezeti viszonyok ezt nem zárják ki.

A tág térállású parcellán felvételezendő

B soros parcellán felvételezendő

C speciális kísérletben felvételezendő

Lp Lolium perenne L.

Lm *Lolium multiflorum* Lam.

TAKARMÁNY- ÉS PARKFÜVEK

12. számú függelék

Nemzeti tulajdonságtáblázat 1997.

ZÖLD PÁNTLIKAFŰ (PHALARIS ARUNDINACEA L.)

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A VS	Növény: növekedési forma (ősszel)	felálló	Keszthelyi 52, Szarvasi 50	1
		félíg felálló		3
		közepes		5
		félíg fekvő		7
		fekvő		9
B VG	Levél: a zöld szín intenzitása (ősszel)	világoszöld	Keszthelyi 52	3
		középzöld		5
		sötétzöld		7
A VS	A tavaszi sarjadzás kezdete	korai	Keszthelyi 52	3
		közepes		5
		késői		7
B MG	Növény: magassága tavasszal	nagyon alacsony		1
		alacsony		3
		közepes		5
		magas		7
		nagyon magas		9
B VG	Levél: a zöld szín intenzitása (tavasszal)	világoszöld	Keszthelyi 52	3
		középzöld		5
		sötétzöld		7

Nemzeti No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A – MS B – MG	A virágzat megjelenési ideje	nagyon korai korai közepes késői nagyon késői	Keszthelyi 52	1 3 5 7 9
A MS	Zászlólevél: hossza	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú	Szarvasi 50	1 3 5 7 9
A MS	Zászlólevél: szélessége	keskeny közepes széles	Keszthelyi 52, Szarvasi 50	3 5 7
A MS	A virágzat hossza	rövid közepes hosszú	Keszthelyi 52, Szarvasi 50	3 5 7
A VS	Növény: növekedési forma (virágzáskor)	felálló félíg felálló közepes félíg fekvő fekvő	Keszthelyi 52, Szarvasi 50	1 3 5 7 9
A MS	Szár: leghosszabb szárhossz	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú	Szarvasi 50	1 3 5 7 9

Jelmagyarázat:

- A** tág térállású parcellán felvételezendő
- B** soros parcellán felvételezendő

- MG** Növények vagy növényi részek egy csoportjának egyszeri mérése
- MS** Egyes növények vagy növényi részek mérése
- VG** Növények vagy növényi részek egy csoportjának vizuális megfigyelése
- VS** Egyes növények vagy növényi részek vizuális megfigyelése

TAKARMÁNY- ÉS PARKFÜVEK

13. számú függelék

Tulajdonságtáblázat – UPOV TG/34/6

GUMÓS KOMÓCSIN ÉS RÉTI KOMÓCSIN (PHLEUM BERTOLONII DC., PHLEUM PRATENSE L.)

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
C (*)	Ploiditás	diploid	Aberystwyth S50	2
		tetraploid	(b)	4
		hexaploid	Farol (p)	6
A	Növény: virágzat képzésére való hajlam a vetés évében	hiányzik vagy nagyon gyenge	Aberystwyth S48	1
		gyenge	(p)	3
		közepes	Farol (p)	5
		erős	Ramona (p)	7
		nagyon erős		9
B	Levél: színe (a 2. évben szárbaindulás előtt)	világoszöld	Aberystwyth S51	3
		középzöld	(p)	5
		sötétzöld	Topas (p)	7
			Allgreen (b)	
B	Levél: szélessége (az időpont u.a. mint a 3. pontnál)	keskeny	Ramona (p)	3
		közepes	Farol (p)	5
		széles	Eskimo (p)	7

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A	Növény: növekedési forma (a 2. évben a szárbaindulás előtt)	felálló félíg felálló közepes félíg fekvő fekvő	Phlewiola (p) Castella (p)	1 3 5 7 9
A (*)	Növény: a virágzatok megjelenésének időpontja	nagyon korai korai közepes késői nagyon késői	Ramona (p) Topas (p) Barmidi (p) Farol (p) Aberystwyth S48 (p)	1 3 5 7 9
A (*)	Zászlólevél: hossza (egy reprezentatív hajtás zászlólevele a virágzat megjelenése utáni 2 héten belül)	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú	Aberystwyth S50 (b) Ramona (p) Aberystwyth S352 (p) Pecora (p)	1 3 5 7 9
A (*)	Zászlólevél: szélessége (ugyanaz a zászlólevél, mint a 7. pontnál)	nagyon keskeny keskeny közepes széles nagyon széles	Ramona (p) Mirage (p) Eskimo (p)	1 3 5 7 9
A (*)	Szár: a leghosszabb szár hossza (beleértve a virágzatot, ha az teljesen kifejlődött)	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú	Aberystwyth S50 (b) Farol (p) Topas (p)	1 3 5 7 9
A	Szár: a legfelső szártag hossza	rövidtől közepesig közepes közepestől hosszúig	Aberystwyth S50 (b) Ramona (p) Erecta (p)	4 5 6

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A	Virágzat: hossza (amikor teljes kifejllettségi állapotban van)	rövidtől közepesig	Ramona (p)	4
		közepes	Farol (p)	5
		közepestől hosszúig	Erecta (p)	6

Jelmagyarázat:

(*) Azok a tulajdonságok, melyeket mindegyik fajtánál minden vegetációs periódusban fel kell vételezni, és a fajtaleírásban mindig szerepelniük kell, kivéve, ha egy korábbi tulajdonság kifejeződési fokozata vagy a regionális környezeti viszonyok ezt nem teszik lehetővé.

A tág térállású parcellán felvételezendő

B soros parcellán felvételezendő

C speciális kísérletben felvételezendő

(p) Phleum pratense L.

(b) Phleum bertolonii DC.

TAKARMÁNY- ÉS PARKFÜVEK

14. számú függelék

Tulajdonságtáblázat – UPOV TG/33/6

RÉTI PERJE (POA PRATENSIS L.)

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
C (*)	Levélhüvely: az antociánosság erőssége	hiányzik v. nagyon gyenge	Baron	1
		gyenge	Barblue,	3
		közepes	Cleopatra	5
		erős	Ampellia	7
		nagyon erős	Aquila	9
C	Levélhüvely: a szegély szőrözöttségének erőssége	hiányzik v. nagyon ritka	Fylking	1
		ritka	Julia	3
		közepes	Barblue	5
		sűrű	Parade	7
		nagyon sűrű		9
C (*)	Levélhüvely: a szőrözöttség erőssége mindkét oldalon a levéllemez alatt	hiányzik v. nagyon ritka	Fylking	1
		ritka	Julia	3
		közepes	Cynthia	5
		sűrű	Parade	7
		nagyon sűrű		9

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
C (*)	Levélhüvely: a nyelvcske szőrözöttségének hossza	hiányzik v. nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú	Julia Geronimo Baron, Parade Olymrisp, Tendos	1 3 5 7 9
C (*)	Levéllemez: a szőrpamacs erőssége az alapi szélén	hiányzik v. nagyon ritka ritka közepes sűrű nagyon sűrű	Barsweet Aquila Geronimo Entopper	1 3 5 7 9
C (*)	Levéllemez: a szőrzet erőssége a levél színén	hiányzik v. nagyon ritka ritka közepes sűrű nagyon sűrű	Baron Aquila Geronimo Entopper	1 3 5 7 9
A B	Növény: növekedési forma (a vetés évében ősszel)	felálló félig felálló közepes félig fekvő fekvő	Julia Aquila Sydspat	1 3 5 7 9
A B	Levél: színe (u.a. mint 7. pont)	nagyon világoszöld világoszöld középzöld sötétzöld nagyon sötétzöld	Monopoly Fylking, Parade Limousine	1 3 5 7 9

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A B (*)	Levél: szélessége (u.a. mint 7. pont)	nagyon keskeny keskeny közepes széles nagyon széles	Limousine Fylking, Primo Monopoly	1 3 5 7 9
B	Levél: vírusos sárgasága (u.a. mint 7. pont)	hiányzik v. nagyon gyenge gyenge közepes erős nagyon erős	Tendos Julia Dormie	1 3 5 7 9
A B (*)	A virágzás kezdetének időpontja (a 2. évben)	nagyon korai korai közepes késői nagyon késői	Kenblue Merpona Fylking, Trampas Baron, Limousine America	1 3 5 7 9
A	Zászlólevél: hossza (a 2. évben a virágzás kezdetén)	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú	Trampas Parade Ampellia	1 3 5 7 9
A	Zászlólevél: szélessége (u.a. mint 12. pont)	kicsinytől a közepesig közepes közepestől a szélesig	Trampas Fylking Monopoly, Parade	4 5 6

UPO V No	Tulajdonság megnevezése	Kifejeződési fokozat	Példafajta	Kód
A (*)	Szár: a leghosszabb szár magassága (a virágzatot is beleszámítva; ha mindegyik kifejlődött)	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú	Melbe Cynthia Julia	1 3 5 7 9
A	Szár: a legfelső szártag hossza (ha mindegyik kifejlődött)	rövid közepes hosszú	Baron Merpona	3 5 7
A	Virágzat: az antociánosság erőssége (u.a. mint 15. pont)	hiányzik v. nagyon gyenge gyenge közepes erős nagyon erős	Parade Limousine Monopoly Baron	1 3 5 7 9
A (*)	Virágzat: a buga főágának helyzete az alsó elágazásnál (u.a. mint 15. pont)	egyenes görbe	Parade Julia	1 2
A	Virágzat: a buga főág gallérjának alakja az alsó elágazásnál (u.a. mint 15. pont)	zárt nyitott	Parade Baron	1 2
A	Virágzat: az alsó elágazás állása (u.a. mint 15. pont)	felálló félig felálló vízszintes félig lehajló lehajló	Tommy Baron, Kimono Dormie	1 3 5 7 9
A	Virágzat: hossza (u.a. mint 15. pont)	nagyon rövid rövid közepes hosszú nagyon hosszú	Trampas Parade Tommy Erter	1 3 5 7 9

Jelmagyarázat:

(*) Azok a tulajdonságok, melyeket mindegyik fajtánál minden vegetációs periódusban fel kell vételezni, és a fajtaleírásban mindig szerepelniük kell, kivéve, ha egy korábbi tulajdonság kifejeződési fokozata vagy a regionális környezeti viszonyok ezt nem teszik lehetővé.

- A** tág térállású parcellán felvételezendő
- B** soros parcellán felvételezendő
- C** speciális kísérletben felvételezendő